БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 159 (9913) | 1962 оной июлиин 7, суббото | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ЦК-гай, СССР Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада харюусан

[А]МЖАЛТАҺАА

центнер. Эды шэнээн һү ...үшын хахадта Түнхэнэй ...ндэ худалдаха байгаа. ... дүүргэхын түлөө КПСС- ... аймгүйсэдком, аймагай ...ий партийна организа- ...тэлбэрилэгшэд, Кабан- ...ай колхоз, совхозуудай ...хид аймагай малшадай ...дхэлэй хү- ...ээд һайнаар, ... туһатайгаар байна. Тиимэ дээрэһээнь ...ргагүй дүүргэхэбди, тү- ...ондоо сагаан эдеэ ехээр ...» гэһэн һаалишад, мал- ... дэмы ошоогүй, үнэн хэ- ... бэелүүлэгдэө.

...кинһээ хойшо һара бүхэн- ...г һү абалгаар түрүү һуу- ... КПСС-эй обкомой, респуб- ...нистрнүүдэй Соведэй дам- ... Улаан туг, мүнгэн шан ...гаа. Апрель соо түрүү ...араагүй үлэшэһэнөө түн- ...шүүмжэлэн үзөөд, ажалаа ...а, май һара соо һү абал- ...э тушаалгые нёдондоной- ... процентээр дээшэлүүлжэ, ...00,5 процент дүүргээд, ... дотороо нэгэдэхи һуури ...үнөө хахад жэлэйнгээ тү- ... дүүргэбэ.

...А УРАГШАНЬ ТАТАНАД

...лишад, малшадайнгаа ...ггоор ажаллаһанай ашаар ...тнер һү гүрэндэ тушаа- ...о 1800 гаран центнер ху- ... хахад жэлэйнгээ түсэб ... үлүүлэн дүүргэбэбди, — ...озой түрүүлэгшэ Григорий ...ч Цыбиков хөөрэнэ. — ... һү ехээр абаха аргатай- ...шаднайшье һайнаар орол- ...ной хэрэгтэ өөһэдынгөө ...аатагүй оруулха эрмэлзэл- ...на. Тиигэһэн хойнонь жэ- ... һү, мяхааршье дүүргэ-

...н уулын хормойһоо салги- ...ан Сагаан Уһанай эрье ...арһан тужын дундахи на- ...ай. Эндэ Хара Хужарай ...аландаа гаранхай. Үдэр ...шохо бүри ногоон ургажа, ..., үнеэд бэлшээриһээ үдэ- ...лэн дүүрэн ерэнэд. Шол- ... шууяатай, хүхюутэй гор- ...едэ, шэрэм тогоонууд доро ...тэй, үнеэдтэ үгтэхөөр буй- ...талхан, дэлэн угааха уһан ...уралтана. Үнеэдэй һүрэг ...эшэ хушууран, аалихан ...ерэнэ. Хүнэг һуулгануудаа ... һаалишад хүхюу, зугаа- ... сугларжа, үнеэдээ һаажа

... зэргын бэетэй, нугархай ...од эхэнэр үнеэдтээ буй- ... талха үгэжэ, хүнэг соо ...уһа удхажа абана. Энэмнай ... түрүү һаалишан, комму- ...нэр Зинаида Петрова. Үни- ... соо үнеэдые һаажа башар- ...жалһаа жэлдэ һү абалга дээ- ...э ябаһан энэ эхэнэр кол- ...оо эрхимэй эрхим гэһэн ал- ...тэй юм.

...да эреэгшэ үнеэнэй хажууда ... дүүрэн дэлэнгыень бүлеэн ...аагаад, эршэтэй гарнуудаа- ...нгыень эльбэн нидхэрнэ. ... һуухалаарнь үнеэн, юун- ...аангаа эрид хубилгаад, яба- ...ана. «Бай, бай эреэгшэн, ...а...» гэжэ байгаад, угаа ...аар, аргадаһан янзатайгаар дуугарха, эльбэхэдэнь эзэнэй хүүр дуулажа, эреэгшэн номгороод, аалидан тогтоно. Зина лаб һуужа абаад, үнеэнэй хүхэ татана. Хүнгэн сагаан хүнэг руу нарииханн сагаан утаһандал һүн гоожоод, ханхинатар сохино. Уданшьегүй ехэ боло-болоһоор хөөһэтэжэ, хүнэгөө халин алдана. Мүнөө энэ оролдосо, шадалтай эхэнэр үдэртэ үнеэн бүриһөө 7—8 килограммһаа бага бэшэ һү абажа, колхозойнгоо һаалишадые ударидажа ябана.

Үнеэдэй һүрэг соо эндэ тэндэ һаалишадай эреэн, улаан пулаадууд ялалзана. Хүн бүхэниинь үнеэдэйнгээ һү хуу һаахые оролдоно. Харагтыл даа, энэ Августина Стрелкова. Олон жэлдэ һаалишанаар хүдэлөөшьегүй һаа, хүнэй атаархахаар шадалтай болоһон, улам урагшаа зоригтой хүн. Мүнөө өөрынгөө 15 үнеэдһээ 13.000 килограмм һү абаад байна.

Фермынгээ түрүүшүүлэй ажалһаа үльгэр жэшээ абажа, һүн булагай түлөө Галина Ревякина, Анна Чупрова тэмсэнэд. Эндэхи 9 һаалишад дээрэ 110 үнеэдһээ үдэртөө 650—700 килограмм һү һаажа, зунай зохид сагые һайнаар хэрэглэжэ, һүеэ үшөө дээшэлүүлнэ.

Мүн энэ колхозой Хонгоодорой, Далахайн фермэнүүдэй һаалишад ажалдаа онсо анхаралтайгаар хандадаг болонхой. Тэдэнэй дундаһаа Зинаида Хоренова, Ринчин Турбянова, Сырен-Дулма Игнашкеева, Сындыба Укоева шалгарнад. Тобшолон хэлэхэдэ, «Маяк» колхозойхид һү дээшэлүүлхэ хэрэгые эрид һайжаруулжа, саашадаа амжалта туйлаха аргатай болоо.

Ямар аргаар, хайшан гэжэ колхоз иимэ болооб? Мэнэ һаяхан болотор, оройдоо жэл хахадай саана, түсэбөө арай шамай гэжэ дүүргэһэн болодог, заримдаа дүүргэншьегүй үлэшэдэг бэлэй.

Энээндэ харюусахадаа колхозой правлени, парторганизациин (түрүүлэгшэнь Г. Д. Цыбиков, секретариинь Г. Б. Булгутов), мэргэжэлтэдэй ябуулжа байгаа хүдэлмэри тэмдэглэхэ ёһотой. Тэдэнэр колхознигуудай дунда, ажалдань дулдыдахаар ойлгууламжын хүдэлмэри, ажалай эмхидхэл, малай тэжээл ехээр бэлдэхэ хэрэгые һайжаруулжа эхилээ. Фермэ бүхэндэ үнеэдые сүүдхэдэ гурба һаадаг, һүни үдэргүй бэлшээдэг, дэлэнгыень һайнаар угаадаг, нидхэрдэг байна.

Фермэнүүд дээгүүр ябаад, ажэл хүдэлмэрииень ажаглан хараад, контородо орожо, колхозой саашадаа ямар янзаар мал ажалаа хүгжөөхэ, абаһан уялгаяа дүүргэхэ тухайнь хөөрэлдэбэбди. Һү абалга, гүрэндэ тушаалгые һара һараарнь, арба арбан хоногоорнь тооложо үзөөд, бухгалтер **У. О. Анчиков** иигэжэ хэлэбэ:

—3500 центнер һү гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ аргатайбди.

Энэ нүхэрэй үгэдэ этигэхээр. Артелиингээ байра байдалые, ажал хүдэлмэриинь ябасые альган дээрээ мэтээр хараад, мэдээд байдаг хүн гээшэ.

— Һү, мяха абалтые дээшэлүүлхэ арга боломжонуудаа хүсэд һайнаар хэрэглэжэ үшөө шаданагүйбди,—гэнэ колхозой түрүүлэгшэ.

—Мүнөө жэл Далахай, Хонгоодорой фермэнүүдые нэгэдхэжэ, «ёлочка» табяад, үнеэдээ оньһон аргаар һаадаг болохомнай. Үнеэдэй шэнэ байра бариха модо бэлдээбди. Мүн малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ зорилготойгоор кукуруза, хартаабха энэ жэл урданайхиһаа тон ехээр таряабди.

...Түнхэнэй тэг дундань түбхинэн баяжаһан «Сибиряк» колхозой

АМЖАЛТАДА ЗОРИНО

Түнхэнэй аймаг һү һааха, гүрэндэ тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

центрһээ зүүн тээшээ, аяар нюдэнэй харасын хүрэтэр үргэн таряалан тэжээлэй ургамалнууд, ойрын ой модонтой үнгөө нэгэдэн ногоорно. Үргэн сэлюун тала бэлшээринүүдтэнь адууһа малай олон һүрэгүүд бэлшэнэ.

Энэмнай аймагай эгээн томо ажахынуудай нэгэн. Хахад жэлдэ тушааха һүнэйшье түсэб ехэ. Тиигэбэшье июниин 20-ной үдэр 6460 центнер һү тушаажа, түсэбөө уридшалан дүүргээд, үлэһэн арбан хоног соо үлүүлэн худалдажа эхилээ. Арбан хоног соо 500 центнерһээ үлүү һүн тушаагдаа.

Аймагай туршалгын жэшээтэ ажахын энэ ажалайнь илалта бүхы ажахынуудта һайн жэшээ болоо үгэнэ. Колхозой правлени, партийна комитет малай ашаг шэмые абаха бүхы арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэхэ, малшадай дунда түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, хүндэ ажалые оньһожоруулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна. Жэшээнь, урдань Аһалигай нэгэ фермэ дээрэ 110 үнеэдые 8—9 һаалишад һаадаг байгаа. Харин мүнөө «ёлочка» табигдажа, оройдоол гурбан һаалишад хүдэлдэг болонхой.

ҺҮҮЛДЭ ШЭРЭГҮҮЛДЭГШЭД

Түнхэнэй аймаг һү абалга, гүрэндэ тушаалгаараа хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ гээд орхихын аргагүй байна. Юуб гэхэдэ, аймагай хоймор эзэлжэ һууриһаһан «Восточные Саяны» колхоз (түрүүлэгшэнь Б. Н. Цыденов, парткомой секретарь Б. Б. Будаев) һү абаха талаар аймагаа гэдэргэнь татана. Хахад жэл соо 4100 центнер һү гүрэндэ худалдаха аад, түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй.

Юундэ тиигээ юм ааб?

Колхозой фермэнүүд дээгүүр малай ашаг шэмые дээшэлүүлхээр зүйтэй юумэн хэгдэнэгүй. Үнеэдые һүни үдэргүй бэлшээжэ, садатарнь эдеэлүүлээд, һүеынь хүсэд һайнаар һаажа абаха хэрэгтэ анхарал табигданагүй. Мүн һүнэй ариг сэбэрые сахижа, тоһолигыень дээшэлүүлхээр юумэн хэгдэнэгүй. Тэрээн дээрэһээ колхозой тушаадаг һүнэй тоһолиг оройдоол 3,6 процентһээ дээшэлдэггүй байха юм.

Урдань аймаг соогоо түрүү ябагша энэ колхозой Таблингуудай, Галбайн фермэнүүд һүүлэй үедэ ажалаа ехэ һуладуулжа, мүнөө фермэнүүдэй мүрысөөндэ һүүл барилсан ябадаг болошоо. Ажалай эмхидхэлэй һула дээрэһээ тэндэхи «замай залууршад» байһан олон һаалишад миил дунда зэргын болошонхой. Мүнөө зунай бэлшээридэ гараадшье байха үедөө, дурсагдагша ажахын фермэнүүд хуушан янзаараа хүдэлжэ, һүеэ ехээр нэмээнэгүй.

Малшадай дунда культурна, ойлгууламжын хүдэлмэришье тон һула. Фермэнүүдэй зуһаланда ороһонһоонь хойшо ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхаар ерэдэг агитаторнуудшье харагданагүй. Гэхэтэй хамта, газетэ болон журналнуудшье саг соогоо асаргданагүй.

Баһал иимэрхүү байдал Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үзэгдэнэ. Жэшээнь, Шулуутын фермэ дээрэ (даагшань С. Балбанов) зунай үедэ үнеэнһээ үдэртэ оройдоо 3 килограмм һү һаана. Бэшэшье фермэнүүд дээрэнь ехээр һү абанагүй. Ушар юуб гэхэдэ, фермэнүүд дээгүүрнь малаа муугаар бэлшээнэ, үнеэдэй дэлэн бүлеэн уһаар угааха, нидхэрхэ хэрэг тоогдоногүй.

Саашадаа Түнхэнэй бүхы ажахынууд ажалаа улам шангадхажа, жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэхэ, түрэл орондоо сагаан эдеэ элбэгээр тушааха гэжэ найдагдана.

Б. МАШКИНОВ,
манай тусхай корр.

Жэгдэрэн гараад һалбаржа байһан кукурузын ногоохон эшэ набшаһанууд зунай наранай элшэдэ шарагдан дохино. Энэ үедэ полиин дундуур ябаһан «Беларусь» трактор хойноо культиватор шагталанхай бидэнэй урдаһаа дүтэлжэ ерэбэ. Жолоошон

БУУРСАГТАЙХАНААР УРГАХАЛ

машинаая зогсоожо, маанадтай золголдоһонойнгоо һүүлээр, ехэл яараһан янзатай культиваторайнгаа һоёонуудта аһалдаад шэргүүлдэжэ ябаһан үрмэдэһэ, үбһэ зулгаажа хаяна. Энэмнай республика дотороо мэдээжэ болоһон селекционер Г. Д. Пепеляевай хүтэлбэрилдэг ажахын тоосоондо ороһон бригадын кукурузашан В. Парфенов байгаа.

Мүнөө тус бригадынхид кукурузынгаа ургасые харууһалжа, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ байнхай.

— Манай бригада 230 га кукуруза, 64 га саахарай свёкло таряа юм. Кукурузамнай июниин табан болотор таригдажа дүүргэгдээ һэн,—гээд тракторист хөөрэбэ.

Газараа һайса элдүүрилжэ, шиигтүүлжэ тарилгаяа үнгэрһэн хадань энэ бригадын кукуруза һайнаар ургажа захалаа. Оролдолго үүсхэлээ гарган ажаллажа байһан эндэхи кукурузашадтай хөөрэлдэжэ байхадаа мүнөө жэлдэ гектар бүриһөө 250 центнер кукуруза абаха уялгаяа лаб дүүргэхэ байһандань этигэхээр.

Гадна ургасаньшье саг соогоо харууһалагдана. Кукурузын эшэнүүдэй газар дээрээ бултайхаһаа урид, буртаг үбһэнэй үндэһэлжэ эхилхэдэ түрүүшын борнойлго хэгдээ. Тиигээд ургасын жэгдэржэ газарайнгаа нюрууе хуушаһан хойно дахин борнойлогдоһон байгаа. Эдээнэй удаа мүнөө зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэжэ, газарай хүрьһэ шорой зөөлэрүүлэгдэжэ байнхай.

Алишье тала руугаа тэгшэ квадрадууд гаргагдажа, ургаса харууһалхада таатай болоо. Тракторист нүхэр Якутов зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэдээ нэгэшье ургаса гэмтээнэгүй. Даалгабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Ургаса харууһалхынгаа хажуугаар эндэхид хуряалгадаа бэлэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Хуряалгын зэр зэмсэгүүдые заһабарилжа ороһоор үнихэнэй.

С. Елдогоев.

Богони болзорто эмхидхэхэбди

ТАРБАГАТАЙ (телефоноор абтаба). Партиин ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгатай танилсажа, артелиингээ ажахые горьтой хүгжөөхэ зорилго табинабди. Энэ жэлдэ ниитымнай адууһа мал үбһэ тэжээлээр хүсэд хангагдаха. Мүн хонидтоо 900 центнер хүрэтэр набшаһата тэжээл бэлдэжэ абахаар хараалнабди.

Мүнөө үедэ набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэжэ эхилээ. Энэ хүдэлмэридэ 20 шахуу колхознигууд хабаадана. Түрүүшээр ахалагша хонишон нүхэр С. Сластинай даадаг отарын хонидто набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэжэ байнхай.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие богони болзорто эмхидхэхэ, энээндэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ зорилго колхозоймнай правлени, партийна комитет табинхай.

Г. Яковлев,
Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

Мянган граммаар

МУХАР-ШЭБЭР (Телефоноор абтаба). КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгатай танилсажа, адууһа малайнгаа ашаг шэмые горьтой дээшэлүүлхэ зорилготой «Знамя Ленина» колхозой гэшүүд ехэ амжалта туйлана. Тус колхоз ажалаа һайнаар эмхидхэжэ, мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Үнгэрһэн үе соо бүхыдөө 1484 центнер мяхан худалдагдаа гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 164 центнер мяхан гүрэндэ оруулагдаа. Мүн 326 центнер нооһоной орондо, 467 центнер тушаагдаа. 126 мянган үндэгэн тушаагдажа түсэбынь 100 хуби дүүргэгдэбэ.

Илангаяа нооһо хайшалалгаар колхозой түрүү хонишон Даши Сангаевай даадаг бригадынхид шалгаржа гараа. Тус бригада хонин бүриһөө 3 килограмм 500 грамм нооһо абаба. Залуу малые зунай бэлшээридэ адуулжа байһан малшад Д. Чимитов, Д. Банчиков, Д. Эрдынеев гэгшэд, малайнгаа шэгнүүрые июнь һара соо тус бүриинь хоногой нэгэ-нэгэ килограммаар нэмээгээ.

Б. Дымбрылов,
хүдөө бэшэгшэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэд А. Н. Бурлагта, А. М. Жмуровада, К. Д. Шулуновада Буряадай АССР-эй габьяата артистка гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

Совет театрай искусствада габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Габьяата артистка гэһэн Хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

1. **Бурлак Агнеса Николаевнада**—Буряадай Ленинэй орденто оперо, баледэй театрай дуушан.
2. **Жмурова Александра Михайловнада**—Буряадай Ленинэй орденто оперо, баледэй театрай дуушан.
3. **Шулунова Клавдия Доржиевнада**—Буряадай Ленинэй орденто оперо, баледэй театрай дуушан.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан. 1962 оной июлиин 5.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Усть-Баргажанай загаһанай комбинадай хүдэлмэрилэгшэдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Социалис мүрысөөндэ ажалай ехэ амжалта туйлаһанайнь, загаһанай промышленностьда үни удаан, һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. **Аюшеев** Эрдыни Цыреновичые—загаһашан,
2. **Бондаренко** Степан Васильевичые—загаһашан,
3. **Ефимова** Марфа Лифантьевнае—комбинадай хүдэлмэришэн,
4. **Жилин** Петр Петровичые—электрын, ууралай хүсэ хэрэглэхэ ажахын начальник,
5. **Колмаков** Владимир Николаевичые—мастер.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан. 1962 оной июлиин 5.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр В. И. Дубровскиие Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, партийна, советскэ органуудта үни удаан ажаллаһыень, республикын ажахын, соёл культурын байгуулалтада габьяатай байһыень хараада абажа, нүхэр **Дубровский Василий Ивановичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан. 1962 оной июлиин 4.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр А. С. Горобецые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Мяха буйлуулдаг республикын промышленностиин хүгжэлтэдэ амжалта туйлаһанайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, нүхэр **Горобец Александр Семеновичые**—Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай директорые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан. 1962 оной июлиин 5.

ССР, КНДР-эй ...удай хани барисаан бата бэхи

...ВА, июлиин 5. (ТАСС). Нү... С. Хрущев Л. И. Брежнев ...рейн Арадай Демократическа ...кын хүтэлбэрилэгшэд Ким ...дэ, Цой Ен Гендэ телеграмма ...э. СССР КНДР хоёрой хоо... хани ёһоной харилсаа хол... ...өс бэедээ туһалалсадаг бай... ...й договорой баталагдаһаар ...эл үнгэрһэнэй ойтой даша... ...ан, Н. С. Хрущев, Л. И. ... гэгшэд аха дүү Корейн ... үнэн зүрхэнһөө амаршалба. ...адли тэгшэ эрхэтэй, бүрин ... байха, бэе бэеэ хүндэлэл... ...ее бэедээ аха дүү ёһоор ту...ха гуримууд дээрэ үндэһэл...лхэйн социалис можын оро... хоорондо хани ёһоной харил... ...д тогтоогдонхой. Эдэ хани ... харилсаануудай саашадаа ...э байһание совет-корейскэ ... этигэмээр тодорхойлно гээд, ...мма соонь заагдана. Алас ...зүгтэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб ...дал, аюулгүй байдал бэхи...н түлөө энэ договор баталаг...айна. Энэ договор баталаад ..., КНДР-эй бэеэ даанхай бай... ...сохом добтолго хэгдэхэгүй. ...э энэ договор Америкын им...ямын, Урда Корейн хархис ...үдэй эзэрхэг түримхэй ааша... ...эсэргүү шанга уридшалан ...га болоно.

...ет хүнүүд аха дүү Корейн ... халуун амаршалга хүргөөд, ...жаргалтай һайхан ажабайдал ...агадаа, өөрынгөө Эхэ ороние ...н ёһоор нэгэдүүлхэ һайн һай...орилготой тэмсэлдээ үшөө ехэ ...тануудые туйлахыень теле...ын түгэсхэлдэ хүсэгдэнэ.

А. Громыко КНДР-эй Гадаадын ...үдэй министртэ амаршалгын ...

Бэшүүрэй аймагта саахарай свёкло ургуулха дүршэлтэй хүнүүд олон. Тэдэнэй дунда XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизатор Евсей Павлов оролсоно.

Нүхэр Павлов жэл бүри свёклын баян ургаса абадаг. Мүнөө жэлдэ нүхэр Павлов 109 гектарта свёкло таряад, тэрэнээ һайнаар харууһалжа байна. Свёклынгоо бүхы тарилгын гектар бүриһөө 150 центнерһээ бага бэшэ ургаса абахаар тэрэ зорнгжонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Павловай звено свёклын зурууд хоорондохи газар зөөлэрүүлжэ ябана.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ПАРТИ, ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭД СЭРЭГЭЙ АКАДЕМИНҮҮДЫЕ ДҮҮРГЭГШЭДТЭЙ УУЛЗАБА

Эрдэм һургуули ехэтэй олон командирнууд ба политическэ худэлмэрилэгшэд СССР-эй Зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ нэмэжэ оробо. Сэрэгэй академинүүдтэ эдээнэй оролдосотой нэтэрүүгээр һураһан жэлнүүд дүүрэнхэй. Эндэ һуража олоһон гүн гүнзэгы тусхайта ба политическэ эрдэмээ эдэнэр сэрэгшэдтэ дамжуулан үгэхэ юм.

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй июлиин 5-да үнгэргэдэг заншалта уулзалга сэрэгэй дээдэ һургуулинуудые дүүргэгшэдтэ зорюулагдаба.

Кремлиин Ехэ ордон... Сэрэгэй академинүүдые дүүргэһэн офицернүүд заседаниин зал соо дүүрэн сугларба. Багшанар, профессорнүүд, суута полководецууд эдээнтэй хамта байна. Советскэ Союзда сэрэгэй дээдэ эрдэм абаһан аха дүү социалис оронуудай офицернүүд ба генералнууд эндэ байлсана.

Нүхэд Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко, А. И. Микоян, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, Б. Н. Пономарев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор В. Н. Новиков, К. Н. Руднев, Д. Ф. Устинов, Н. Г. Игнатов, СССР-һэй Оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал Р. Я. Малиновскиин президиумдэ ерэхэдэнь, эндэ сугларагшад үни удаан нэрьемэ альга ташалгаар угтаба. Советскэ Союзай Маршал М. В. Захаров, Совет Армиин ба Далайн Сэрэгэй Флодой главна политическэ управлениин начальник, Армиин генерал А. А. Епишев, Советскэ Союзай маршалнууд С. С. Бирюзов, В. И. Чуйков, К. А. Мерецков, И. Х. Баграмян, С. М. Буденный, Н. И. Крылов, А. И. Еременко, И. С. Конев, К. К. Рокоссовский, В. Д. Соколовский, С. К. Тимошенко, флодой адмирал С. Г. Горшков, авиациин главна маршал К. А. Вершинин, артеллериин главна маршал С. С. Варенцов, бронетанкова сэрэгэй маршал П. П. Полубояров, элдэб сэрэгэй маршалнууд, Советскэ Армиин ба Далайн Сэрэгэй Флодой генералнууд, адмиралнууд, офицернүүд эндэ байлсана.

СССР-эй Оборонын министерствын уряалаар Советскэ Союзда айлшалжа байһан Кубын Республикын Революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр Рауль Кастро түрүүтэй Кубын элитэ ехэ сэрэгэй ажал ябуулагшад президиумдэ байлсана.

Советскэ Союзай Маршал, Оборонын министр Р. Я. Малиновский энэ суглаа нээбэ. Сэрэгэй кадрнуудые бэлдэхын түлөө үдэр бүри оролдожо байдаг КПСС-эй Центральна Комитедтэ, Советскэ Правительствада, Никита Сергеевич Хрущевто үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргөөд, һуралсалаа амжалтатайгаар дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан эдээниие амаршалжа, сэрэгшэдэй дунда үрэ ехэтэйгээр хүдэлхыень хүсэбэ.

Манай сэрэгэй ажал хүндэшье һаа, һайшаалтай, алдар солотой юм гээд министр хэлэбэ. Коммунизм байгуулгын харюусалгатай зорилго—Совет Эхэ ороной, тэрэнэй гүрэн түрын хэрэгые аршалан хамгаалха, эб найрамдалые абарха гэһэн зорилго дүүргэхэ гэһэн үүргэтэйбди. Манай орондо коммунизм байгуулга, дэлхэйн социалис системые хүгжөөлгэ уласхоорондын шахардуу шанга эрхэ байдалда хэгдэдэг дээрэһээ энэ зорилгын үшөө шухала, орёо бэрхэшээлтэй байһаниинь ойлгосотой.

Манай Армиин ба Флодой техническэ зэбсэгжэлгэ һүүлэй жэлнүүдтэ үндэһөөрөө хубилаа, сэрэгшэдэй һуралсал һайжараа. Совет арад, Коммунис парти өөһэдынгөө Зэбсэгтэ хүсэнүүдтээ найдахадань болохо, юуб гэхэдэ, эдэнэр социалис лагериин аха дүү оронуудай армитай хамта империалис ямаршье эзэрхэг түримхэйшүүлэй амыень татажа шадахаар бэлэн байдаг.

Сэрэгэй дээдэ һургуулинуудта абаһан эрдэмээрээ һанаагаа амарангүй, сэрэгшэдэй дунда ябуулдаг бодото ажал ябуулгадаа тэрэнээ саг үргэлжэ оролдосотойгоор нарижуулан һайжаруулхые уряалан, Р. Я. Малиновский академинүүдые дүүргэгшэдтэ хандана. Хүнүүдтэй хүдэлмэри ябуулха, сэрэгшэдые һургаха ба хүмүүжүүлхэ гээшэ түрүүшын ээлжээндэ табигдаха ёһотой. Таанад ямаршье ехэ эрдэмтэй болоод, техникые табан хурган мэтэ шудалаашье хадаа, солдадай сэдьхэл зүрхэн руу харгы оложо шадаагүй хадаа, хүнүүдые хүмүүжүүлхэ, бэлэдхэхэ хэрэгтэ анхаралаа һуладхаа хадаа, таанадай үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые шиидхэжэ шадахагүйт,— гэжэ министр хэлэнэ. Марксизм-ленинизмын, манай партиин шэнэ Программын агууехэ сурталые сэрэгшэдэй сэдьхэл бодолдо хүргэхын тулада хүсэ шадалаашье, сагаашье бү гамнагты.

Эхэ орондоо дуратайгаар, пролетарска интернационализмын үзэл бодолоор сэрэгшэдые хүмүүжүүлэгты, коммунизм байгуулагшын сахиха гурим ёһонууд хадаа сэрэгшэ бүхэнэй заншал, гуримда оруулхын түлөө оролдогты.

Командирай—хүтэлбэрилэгшын уялга дүүргэхэдээ, өөһэдынгөө һанал бодолые, хэрэг ябуулгые алдуу эндүүгүй байха гэжэ бү буляалдагты. Өөһэдыгөө шүүмжэлхы ёһоор харагты, хүнүүдтэй хододоо хөөрэлдэдэг, зүбшэдэг заншалтай болгты, партийна ба комсомолой организацида, сэрэгшэдэй коллективтэ түшэглэн хүдэлэгты. Энэ хадаа ленинскэ гурим ёһонуудай нэгэн болоно.

М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ сэрэгэй академи дүүргэгшэ майор В. А. Матвеевтэ үгэ үгтэбэ.

Зэбсэгтэ хүсэнүүд тухайдаа эсэгэ ёһоной анхарал табижа байдаг Коммунис партидаа, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедтэ ба Советскэ правительстводаа сэрэгэй академи дүүргэгшэдэй үмэнэһөө ехэ баяр хүргэжэ байһанаа мэдүүлбэ. Энээндэнь харюу болгон, социалис Эхэ ороной, тэрэнэй гүрэнэй хэрэгые найдамтайгаар аршалан хамгаалхын тулада бидэнэр частьнууд, корабльнууд ба соединенинүүдэй сэрэгэй бэлэдхэл улам һайжаруулхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлхэбди гэжэ офицер хэлэнэ.

Совет бүхы хүнүүдтэл адли бидэнэр хүн түрэлтэнэй гэгээн гэрэлтэ ерээдүй—коммунизм тээшэ түрүүшын зам гаргажа ябаһан агууехэ Эхэ ороноороо омогорхонобди гэжэ нүхэр Матвеев үргэлжэлүүлбэ.

Хэрбээ манай арадай амгалан байдалые эбдэхэ һэдэлгэ хээ һаа, империалис булимтарагшад газар дэлхэй дээрэһээ үгы хүүлхэбди гэжэ ойлгожо байг лэ.

Сэрэгэй академинүүдые дүүргэгшэд уялгануудаа һайн мэдэжэ байна. Совет Зэбсэгтэ хүсэнүүд нарин нягта эмхидэлтэй, гурим журамтай, хэзээдээ бэлэн байхынь тулада бидэнэр бүхы юумэ хэхэбди. Болгариин арадай армиин вице-адмирал, генеральна штабай академи дүүргэгшэ В. И. Орманов трибуна дээрэ гараба.

Советскэ Союзда сэрэгэй академинүүдые энэ жэлдэ дүүргэһэн арадай демократиин оронуудай генералнууд, адмиралнууд ба офицернүүдэй зүгһөө Совет Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгэй академинүүдтэ һураха арга боломжо олгоһон КПСС-эй Центральна Комитедтэ ба Советскэ правительствада үнэн зүрхэнэй баяр хүргэбэ.

Эрхэ сүлөөгэй түлөө, Германиин фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ шуһаа адхан хамтаараа тэмсэжэ бэхижэһэн социалис оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгэй хани барисаан улам, үдэрһөө үдэртэ үргэдэжэ байдаг гээд нүхэр Орманов хэлэбэ. Варшавска договорто хабаададаг оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй үмэнэ ямар ехэ харюусалгын тудаһые бидэ мэдэнэбди. Юуб гэхэдэ, империализмын булимтархы хүсэн Совестскэ Союзда ба социалис лагериин бусад оронуудта эсэргүү дай үүсхэхээр бэлэдхэжэ байһан үедэ арадуудай аюулгүйе сахиха гээшэ айхабтар харюусалгатай байна. Социалис гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүд манай арадуудай амгалан тайбан байдал найдамтайгаар аршална, манай эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалда аюул тохёолдуулхаа һанаһан ямаршье булимтарагшые үй бута сохихоор хододоо бэлэн байна.

Эхэ оронoo бусаад байхадаа, социалис оронуудай хоорондохи, тэдэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хоорондохи эбдэршэгүй хэтэ мүнхын хани барисаае саашадань бэхижүүлхын тулада бүхы хүсэ шадалаа зорюулхабди гэжэ мүнөөдэр, сэрэгэй академинүүдые дүүргэгшэдэй уулзалга дээрэ, Таниие, Никита Сергеевич Хрущев, Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдые, зэбсэгэй талаар манай совет нүхэдые, совет бүхы хүнүүдые найдуулха һанаатайбди гээд оратор үргэлжэлүүлбэ.

Сэрэгэй академинүүдэй профессорнүүд, багшанарай үмэнэһөө генерал-майор А. В. Солодов үгэ хэлэбэ. Үзэл сурталай талаар хатуужанги, эрдэм һургуули ехэтэй офицернүүд коммунизмын хэрэгтэ хизааргүй дуратайгаар, сэрэгэй уялгые нарин нангинаар дүүргэхээр, шэнэ техникэ ба буу зэбсэгүүдые амжалтатайгаар шудалхаар, журам бэхижүүлхээр, частьнууд ба корабльнуудай сэрэгэй бэлэдхэлые дээшэлүүлхээр, Эхэ оронойнгоо аюулгүй байдалые нангинаар хамгаалхаар сэрэгшэдые хүмүүжүүлхэ байха гэжэ партиин Центральна Комитедые найдуулна.

Эхэ орондоо, коммунизмын хэрэгтэ хизааргүй дуратай, мүнөө үеын шэнэ техникэ һайса мэдэхэ, манай Эхэ орондо, аха дүү социалис оронуудта дайгаар орохоо һанаһан ямаршье дайсаниие үй бута сохижо шадахаар сэрэгэй кадрнуудые бэлдэхэхэ, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ, эрдэм мэргэжэлээ зорюулхабди гэжэ нүхэр Солодов партиин Центральна Комитедые, Советскэ правительствые, Никита Сергеевич Хрущевые найдуулба.

Үни удаан үргэлжэлһэн нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев трибуна дээрэ гараба.

* *

Сэрэгэй дээдэ һургуулинуудые дүүргэгшэдтэ зорюулһан уулзалга Георгиевска залай һайндэрэй столой дэргэдэ, мүн грановитна палатада үргэлжэлбэ. Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд сэрэгэй академинүүдые дүүргэгшэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, Советскэ Союзай, социалис лагериин бүхы оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтээ ехэ амжалта түйлахыень хүсэбэ. Парти ба правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй Кремльдэ болоһон уулзалга командир, политическэ хүдэлмэришэ бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ гүн гүнзэгыгөөр оробо. Энэ уулзалга хадаа Совет Арми ба Далайн Сэрэгэй Флодой түлөө ехэ анхарал оролдолго гаргажа байһанай үшөө нэгэ гэршэ болобо.

(ТАСС).

Сэрэгэй академинүүдые дүүргэгшэдэй 1962 оной июлиин
Кремльдэ болоһон уулзалга дээрэ Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэ

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар!

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө таанарые, таанараар дамжуулан, сэрэгэй дээдэ болон дунда һургуулинуудые дүүргэһэн бүхы хүнүүдые академинүүд болон училищинуудые дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан амаршалхые, манай социалис Эхэ ороной сэрэгэй хүсэ шадалые бэхижүүлхэ талаар һайн һайхан ажал ябуулгадаа ехэ амжалтануудые түйлахыень хүсэхыемни зүбшөөрыт.

Совет сэрэгэй академинүүдтэ һуралсажа, дээдэ һургуулитай болоһон аха дүү оронуудай армиинуудай офицернүүд эндэ байлсана. Хүндэтэ ханинар, аха дүү социалис оронуудай национальна зэбсэгтэ хүсэнүүдые бэхижүүлхэ хэрэгтэ амжалта түйлахыетнай бүхы зүрхэнһөө хүсэе.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командна, инженернэ болон политическэ кадрнуудые һургаха, хүмүүжүүлхэ талаар ашаг ехэтэй нилээд хүдэлмэри хэһэнэйнь түлөө академинүүдэй профессорнүүдтэ болон багшанарта Коммунистическэ партиин, правительствын халуун зүрхэнэй баясхалан хүргэхые зүбшөөрыт.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Бидэнэр ниитын хүгжэлтын тон харюусалгатай үедэ ажаһуунабди. Ажалшадай ажабайдалые хүхюу баяртай, зол жаргалтай болгохын тулада агууехэ Ленин түрүүтэй хүдэлмэришэн анги, большевигүүдэй парти революциин тугые үргэһэн юм. Манай парти Ленинэй зааһан замаар ябажа, совет арадые бүхэдэлхэйн түүхэтэ илалтануудта хүргөө. Ажалша хүнүүдэй хэдэн зуун жэл соо һанажа ябаһан социализм мүнөө манай ороной арадуудта агууехэ зол жаргал олгожо байнхай. Тэдэ хэдэн оронуудай арадууд социализмын зам дээрэ гараа, шэнэ ажабайдал этигэл найдамтайгаар байгуулна.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха тушаа айхабтар ехэ зорилгонууд партиин шэнэ Программа соо хараалагданхай. Агууехэ түсэбүүдые бэелүүлхын тулада ехээр, эршэмтэй шангаар ажаллаха хэрэгтэй гэжэ совет хүнүүд һайн мэдэнэ. Бүхы орон соомнай фабрикануудые, заводуудые, гэр байра барилгын хүдэлмэри үзэгдөөгүй ехэ хэмжээтэйгээр дэлгэрээ, хүдөө ажахые хүгжөөхын, арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдые элбэгээр үйлэдбэрилхын түлөө тэмсэл ябажа байна. Эдэ бүхы юумэн хүнэй аша хэрэгэй түлөө, хүнэй зол жаргалай түлөө хэгдэнэ.

Бүхы арадуудта **Амагалан байдал, Ажал, Эрхэ сүлөө, Адли тэгшэ эрхэ, Аха дүүгэй холбоо, Зол жаргал** хангаха гэһэн агууехэ хүсэл зорилго манай партиин Программа соо хараалагданхай.

Коммунистическэ парти болон совет арад иимэ уг зорилго хараалаад, бэелүүлжэ байхадаа, бата бэхи эб найрамдалай түлөө оролдохо байһаниинь элитэ. Советскэ правительствын гадаадын политика энээгээр лэ тодорхойлогдоно. Бидэнэр социалис болон капиталис оронуудтай зэргэ амгалан ажабайха тухай ленинскэ гол ёһые хатуугаар баримталнабди. Бусад арадуудта эсэргүү эзэрхэг түримхэй һанал гээшэ социалис оронуудта харша юм. Бидэнэр бусад гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ хамааралсадаггүйбди. Өөртөө ниитын байгуулалта шэлэн олохо ябадал хадаа орон бүхэнэй арадуудай өөһэдынь хэрэг мүн. Дэлхэйн шэнэ дай зайсуулгада, эб найрамдалые болон арадуудай аюулгүй байдалые бэхижүүлгэдэ зорюулагдаһан ажал ябуулгын тодорхой программые манай правительство бүхы оронуудта дурадхаа. Буу зэбсэг хуряаха тушаа хэлсээнүүд Женевэдэ боложо байһыень таанар мэдэнэт. Баруун гүрэнүүдэй буу зэбсэг хуряаха дурагүй байһыень эдэ хэлсээнүүдэй ябаса харуулна. Иимэ эрхэ байдалда бидэнэр империалистнуудай буу зэбсэг ехээр бэлдэжэ, бидэндэ эсэргүү дайнда өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые бэлдэжэ байһыень, буу зэбсэг, тэрэ тоодо ядерна зэбсэг, айхабтар ехээр бэлдэжэ байһыень хараада абангүй байжа шадахагүй байнабди.

Манай ороной, бүхы социалистическэ лагериин аюулгүй байдалай түлөө бидэнэр манай Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй шадалые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ уялгатайбди. Буу зэбсэг хуряаха тухай хэлсээнэй түйлагдаагүй байһан уласхоорондын эрхэ байдалда манайда энээнһээ ондоо арга байхагүй. Социалистическэ лагериин хүсэтэй байха бүринь, Манай ороной обороны хүсэ шадалай ехэ байха бүринь, добтолгын аюул, термоядерна һандаргалта дай үүсхэлгын арга боломжо бага байха.

Бидэнэрые гэнэдхээхэ арга хэндэшье олгохогүйбди. Манай городууд болон тосхонуудые үгы хэхэ гэжэ һэдэгшэдэй гарые саг соонь барижа шадаха найдамтай сахигша манайда бии. Советскэ Союзай, бүхы социалис оронуудай Зэбсэгтэ хүсэнүүд тиимэ найдамтай сахигша мүн болоно.

Хэһээлтэгүйгөөр аашалха гэһэн империалистнуудай хараа бодолдо бидэнэр иигэжэ хэлэдэг байгаабди, иигэжэ хэлэнэбди — хэрбээ дай үүсхээ һаа, харюугай һүртэ шанга сохилтодо орохо байхат.

Эзэрхэг түримхэй империалис хүсэнүүдэй бии байгаа сагтал бидэнэр манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ баатай болонобди. Зэбсэгтэ хүсэнүүднай эб найрамдал хамгаалха, социализмын агууехэ түйлалтануудые империалистнуудай ямаршье добтолгоһоо хамгаалха, дай үүсхэлгые зайсуулха гэһэн зорилготой. Манай армиин, авиациин болон флодой түүхэтэ зорилгонь иимэ байна. Эгээл иимэһээ бүхы совет арад, бүхы оронуудай ажалшад манай армиие гүнзэгы ехээр хүндэлдэг юм.

Манай Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй гол хубинь офицернүүд болоно. Манай армиин дайшалхы шадабариие болон дайшалхы бэлэдхэлые бэхижүүлхэ тухай оролдолгые арад зон офицернүүдтэ даалганхай. Манай армиин командирнууд, инженернүүд, политхүдэлмэрилэгшэд—арадай хэрэгтэ, коммунизмын хэрэгтэ үнэн сэхэ бодото советскэ патриодууд мүн болоно. Эдэнэр совет арадай болон Коммунистическэ партиин ехэ этигэл найдабариие харюулдаг, өөһэдтөө даалгагдаһан уялгануудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг юм.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Коммунистическэ парти, совет арад Зэбсэгтэ хүсэнүүд тухайгаа саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргана. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай арми, авиаци, флот, бүхы түрэлэй сэрэгүүд хүсэтэ, мүнөө үеын зэбсэг абанхай. Эрдэм ухаанай болон техникын хүгжэлтэ, бүхы түрэлэй зэбсэгые таһалгаряагүйгөөр һайжаруулга тэдэниие ашаглаха аргануудые заатагүй ондоо болгоно.

Мүнөө үеын дайшалхы ябуулганууд, тон орёо дайшалхы техникэ болон буу зэбсэг хэрэглэлгэ хадаа эрдэм һургуулитай, шадабаритай, дүршэлтэй байхые бүхы мэргэжэлэй сэрэгшүүдһээ эринэ. Сэрэгшэдые һургаха талаар офицернүүдэй үүргэ болон харюусалгын хэды ехэ боложо байһаниие таанар ойлгонот гэжэ һананаб. Һургалгын аргые һайжаруулха, энэ хэрэгтэ тон шэнэ техническэ хэрэгсэлнүүдые ашаглаха шухала. Иимэ юумэн гансал дээдэ һургуулинуудтахи һуралсалда хабаадана бэшэ, мүн частьнууд болон подразделенинүүдтэхи дайшалхы һуралсалда хабаадана.

Советскэ офицер гээшэ гансал начальник, мэргэжэлтэй сэрэгэй хүн бэшэ, мүн өөрынгөө мэдэлдэ байгшадые шадамараар хүмүүжүүлэгшэ мүн. Хүниие хүмүүжүүлхэ гээшэ орёо бэрхэтэй хэрэг юм. Командирнуудай, начальнигуудай бүхы ажал ябуулгань, үдэр бүриин ажабайдал хадаа социалис Эхэ ороноо эрэлхэг зоригтойгоор, шадамар бэрхээр хамгаалхын тулада, сэрэгшүүдые үндэр дээдэ морально-политическэ болон дайшалхы шанартайгаар хүмүүжүүлгэдэ зорюулагдаха зэргэтэй. Энэ зорилгые шиидхэлгэдэ ө
харуулха гээшэ шу
хала удха шанарта
сэрэгэйнгээ уялгые,
байгуулагшын мора
мые дүүргэлгын жэ
ха, манай алдарта
хүсэнүүдэй дайшал
шалые нэбтэрүүлэг
ёһотойт.

Коммунистическэ
рэгшүүдэй дайшалх
литическэ бэлэдхэ
частьнууд болон под
нүүдэй дайшалхы ш
саг үргэлжэ дайш
лэн байлгын түлөө
рюусалгые советскэ
нуудта даалгана. Е
гээшэ совет Зэбсэгт
дые байгуулгын шу
хала гол ёһо мүн гэж
Программа соо заа

Манай командна к
партиин болон ара
тар ехээр этигэн най
һаниинь энээгээр х
на. Гэхэтэй нэгэн х
нэр Советскэ Союза
нистическэ партиин
частьнууд болон под
нүүдтэхи партийна
цинуудай үүргые бо
дээшэлүүлгэ хадаа
рэгэй байгуулалтын
һэ һуури мүн гэжэ х
наха ёһотойбди. К
сэсэн ухаан, дура зо
тийна болон комсом
ганизацинуудай, п
ниин болон частиин б
лективэй оюун бодо
оролдолго, сэрэгшэ
эдэбхитэй, эршэмтэ
ажал ябуулга хадаа
һан зорилгонуудые
найдабаритай нүхэсэ

Манай парти хад
ажал ябуулгадаа
найдамтай компас
марксизм-ленинизмын
һургаалые хүтэлбэри
хадаа хүсэтэй юм.
марксистско-ленинскэ
лые шудалхын тулада
гамнагты. Сэрэгшэ
ажал ябуулгада бол
занда коммунис үзэл
коммунис хэрэгтэй
һан байхын түлөө эс
шагүйгөөр оролдогты.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Академинүүдые д
тэйтнай дашарамдуул
дахин амаршалхые,
социалис Эхэ орондо
хүндэтэ, ехэ хэрэгтээ
амжалтануудые түйл
хүсэхые зүбшөөрыт!

Совет арадай илал
зоригжуулагша, эмхи
манай түрэл Коммуни
парти мандаха болто

Эб найрамдалай бо
ветскэ Союзай аюулгү
лай түшэг тулгуури м
хо манай Зэбсэгтэ
мандаг, бэхижэг лэ!

Социалис оронуудай
шүүдэй дайшалхы хан
саан бэхижэг лэ!

**(Нүхэр Н. С. Хрущев
һэн үгэнь нэрьемэ, үн
альга ташалгаар нэг
таһалдаһан байна).**

Советско-австрийска хамтын коммюнике

МОСКВА, июлиин 5. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой уряалаар федеральна канцлер д-р Альфонс Горбах толгойлогшотой Австриин правительственна делегаци гүрэнэй хэрэгээр июниин 28-һаа июлиин 5 хүрэтэр Советскэ Союзда айлшалба. Н. С. Хрущев, А. И. Микоян, гүрэнэй совет бусад ажал ябуулагшад А. Горбахтай, делегациин гэшүүдтэй һайса хөөрэлдөө.

Хоёр талада һонирхолтой асуудалнуудаар һанамжануудаа үргэнөөр хэлсэхэ арга боломжо хэлсээнүүдэй үедэ олдобо гээд, советско-австрийска хамтын коммюнике соо хэлэгдэнхэй. Энэ хэлсээнүүд хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн байна. Ниитын байгуулалтануудай, үзэл сурталай ондо ондоошье байгаа һаань, советско-австрийска харилсаанууд хоёр талада яһала хангалтатайгаар хүгжөөгдөө. Энэ талаар амгалан ёһоор зэргэ оршон байха хэрэг хараада абтаһан байна гээд, коммюнике соо ханамжатайгаар тэмдэглэгдэбэ. Тиигэжэ бэе бэеэ хүндэлэлсэхэ, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ оролсохогүй үндэһэ һуури дээрэ эдэ харилсаанууд хүгжөөгдөө. Хоёр гүрэнүүдэй хоорондо шиидхэгдээгүй ямаршье политическэ асуудалнууд байхагүй.

Австриин федеральна правительствын гэшүүдтэй хэлсээнүүдые хэхэ үедөө СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ СССР-эй хараа шугамые тодорхойлжо үгөө һэн. Эдэ хэлсээнүүдэй үедэ үшөө шиидхэгдээгүй уласхоорондын шухала асуудалнууд тушаа Советскэ Союзай хараа шугам элирхэйлэгдэһэн байна. Уласхоорондын шахардуу байдал һуладхаха, эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ Австриин хододоо бэеэ абанги байлга туһа нэмэри оруулна гээд хоёр тала дахин тэмдэглэбэ.

Һүүлэй жэлнүүдэй туршада хоёр гүрэнүүдэй хоорондохи худалдаа наймаан саг үргэлжэ үргэдхэгдэжэ байна гээд ханамжатайгаар тэмдэглэгдэбэ. Эдэ экономическа харилсаануудаа бүри гүнзэгырүүлхэ шухала гээд хоёр тала зүбшэбэ.

Дунай мүрэниие харилсаанай ехэ харгы зам болгохын түлөө оролдохо шухала гэжэ коммюнике соо хэлэгдэнэ. Хоёр гүрэнэй хоорондо аяншад бүри олоор ябадаг болобо гээд тэмдэглэгдээ. **Соёл культурын, научно-техническэ харилсаануудые саашадаа үр**гэдхэбэл зүйтэй гэжэ нике дотор заагдана.

Советскэ Союзай пра
ственна делегацинн
һаядаа айлшалжа ерэх
Австриин талаһаа хэл
Совет тала энэ хүсэлы
шөөбэ.

САРАТОВСКА ОБЛАСТЬ. Хэмэл утаһа хэдэг Балаковско комбинадай түрүүшын халаан ашаглалгада оруулагдахаа байна.

Һаяшаг тэндэ ТЭЦ-эй түрүүшын турбогенератор ашаглалгада оруулагдаа. Зураг дээрэ: Балаковско ТЭЦ-эй турбинын юрэнхы үзэгдэл.

ТАСС-ай фотохронико.

Альфонс Горбах Москваһаа мордобо

МОСКВА, июлиин 5. (ТАСС). Гүрэнэй хэрэгээр 8 үдэр айлшалһанай һүүлээр Австриин Республикын федеральна канцлер Альфонс Горбах, тэрэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүд мүнөөдэр Москваһаа Венэ оробо.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев А. Горбах хоёр Внуковска аэродром дээрэ үгэ хэлээ.

Ким Ир Сен, Цой Е
гэгшэд амаршалгын эльгээбэ

МОСКВА, июлиин
(ТАСС), КНДР СССР
хани барисаан, х
ажаллалга, бэе бэедэ
лалсалга тухай догово
талагдаһаар нэгэ жэл
һэнтэй дашарамдуула
рейн ажалай партиин
түрүүлэгшэ, КНДР-э
нистрнүүдэй кабинедэй
лэгшэ Ким Ир Сен, К
арадай дээдын суглаана
зидиумэй түрүүлэгшэ
Ген нүхэд Н. С. Хр
Л. И. Брежневтэ амар
бэшэг эльгээбэ. Корей
дай-Демократическа
ликын партиин, гүрэнэй
бэрилэгшэд КНДР СС
рой хоорондо батал
договорой ехэ үүргэтэй
һаниие үндэрөөр сэгнэ
рейско-совет хани ба
саашадаашье бэхижүүл
үргэдхэгдэхэ гээд мэдү

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур

1962 оной июлиин 7.

Инспектор-эмхидхэгшын түрүүшын алхам

...РИГ ДЭЭРЭНЬ ЗОРИГ ОРУУЛНА

★

Хяагтын нютагай управлениһээ ерэһэн бэшэг

★ ★

...н жэлһээ үлүү саг ...ксей Павлович Лоба... ...озой түрүүлэгшээр хү... ...і. Дайнай хойто тээхи ...шэр жэлнүүд һэн. Тэ... колхознигууд ниитын... ...кые һэргээн бодхоожо ...элэй. Тэрэ мүртөө хэ... удаагаар тарянай ...уу байгаа. Хүнүүд ду... ...ашина техникэ хомор, ...өришье бага байдаг ...эл иимэ эрхэ байдал... ...ксей Павлович эдеэ ...зүйл жэлһээ жэлдэ ...адаг болохоор ниитын ...өөдэнь үргэхын, эко... ...нь бэхижүүлхын ту... ...лээдгүй ехэ хүсэ шада... ...ган хүдэлһэн байха. ...партиин ЦК-гай мар... ...нумэй шиидхэбэри... ...һүүлээр колхозой үй... ...илангаяа түргөөр хүг... ...илээ һэн.

...үедэ колхозой түрүү... ...аба шадалаараа хү... тэрэ мүртөө нүхэр Ло... ...хникумдэ заочноор һу... ...айгаа бшуу. Иимэ бо... ...роо нилээдгүй хүдэл... ...й болодог һэн. Тиимэ... инспектор-эмхидхэг... ...гаһаа колхозой түрүү... тушаал һураггүй хүн... ...ги һанагдана хэбэртэй. ...й ЦК-гай мартын Пле... ...үүлээр нүхэр Лобанов ...э тушаалда, Хяагтын ... үйлэдбэриин управле... ...инспектор-эмхидхэгшээр ...доһон байна. Түрүү... ...үшье хэхээ үшөө хү... ...годоггүй байба. Дүр... ...о ажахы энэ хүндэ ...данхай. Иигэхэдээ эдеэ ...зүйл үйлэдбэрилэн аба... ...килээд, тэрэниие бэлэд... ...рэтэр харюусаха уялга... ...обо.

... юумэндэ түрүүшын ...үдые хэхэнь бэрхэтэй. ...иимэшье һаань, Алек... ...авлович бэрхэшээлтэй ...тохёолдоходо арад зон... ...бшэхэ, юрын ажалшад... ...ргаал абаха гэжэ һай... ...годог хүн юм. Мүнөө ...уримаа баримталаа юм. ...түрүүн даажа абаһан ...ажахынуудаараа ябажа ...хүнүүдтэйнь танилсаа, ...й эрилтэ хэрэгсэл эли...

рүүлээ. Ажахы бүхэнэй, фермэ, бригада бүхэнэй арга боломжонуудые дууһан тодоруулан элирүүлһэн байна.

Олониитэтэй уулзаад байхадань, мүнөө дээрээ шиидхэгдээгүй асуудалнууд гараад ерэдэг байба. Эдэ бүгэдэһөө инспектор-эмхидхэгшын саашанхи ажал ябуулгын хараа түсэб тобойн гаража ерэнэ.

Шэнэ тушаалда хоёр һара хүдэлөөд байхадаа, Алексей Павлович ажалайнгаа үдэр юугээр эхилэлтэйб гэжэ мартахаа болинхой, мүнөөдэр, үглөөдэр ябаха газарнуудынь хуу тодорхойлогдонхой байдаг болоо. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөн дэбжээхэ шэнэ эрхэ байдалда хүдэлжэ байһан энэ хүн ехэ харюусалгатай ажал хүдэлмэри хэжэ ябанаб гэжэ ойлгодог байна.

Инспектор-эмхидхэгшын һанаа үнөөгөө зобохогүй юумэн гэжэ үгы: хаа хаанагүй ябажа, бүхы юумэ хараха, үзэхэ, хаһа саг соонь бодомжотой заабари үгэхэ шухала. Шэнэ эрхэ байдалда хүдэлжэ байхада ехэ юумэ мэдэхэ хэрэгтэй, хүдөө ажахые эрхилхэ түрүү арга дэлгэрүүлхэ шухала.

Таряалангай газар шэнээр хубаарилха үедэ — энэ хабартаа инспектор-эмхидхэгшэ хаба шадалаа гаргаан хүдэлөө. Юуб гэхэдэ, ажахынуудта ногоо тарижа, ехэ газар дэмы хосордог байгаа бшуу. Мүнөө энээнэй орондо пропашной ургамалнууд полинуудай ёһото эзэд боложо орохо ёһотой байба. Бодото ажал дээрэ удаан хүдэлжэ, ехэ дүршэлтэй болоһон Алексей Павлович элдэб ургамалнуудые зүбөөр хубаарилан тариха хэрэгтэшье, мүн малые зуһаланда оруулхын урда тээ зүбөөр гүүртэлхэдэшье, фермэнүүдтэ «ёлочка» түхэлэй үнеэ һаадаг түхеэрэлгэ тодхоходоншье ехэ туһаламжа үзүүлдэг байба.

• Энээнтэй хамта нэгэ иимэ ушар һанагдана. Нүхэр Лобановай даажа абаһан колхозууд ба Бэшүүрэй совхоз саахарай свёкло ехээр таридаг байба. Эдеэ хоолой, малай тэжээлдэшье хэрэглэдэг үнэтэ энэ ургамалые таряжа ургуулхын тулада ехэ оролдолго хэрэгтэй, ажалынь хүшэр хүндэ юм. Ехэ гэгшын гаргаша хэжэ заримдаа бага ургаса — гектар бүриин 70—80 центнер абтадаг байгаа.

Энээнэй шалтагаан ямарнууд бэ? Эгээл энэ асуудал Алексей Павловичын һанаа үнөө зобоодог болобо. Тиигэбэшье, свёкло таряжа ургуулдаг онол аргатай дэлгэрэнгыгээр танилсаха сүлөө забда болодоггүй байгаа. Одоолшье мүнөө иимэ арга боломжо бии боложо, хамсыгаа шамажа хам орохо саг болобо. Тэрээнһээ гадна энэмнай инспектор-эмхидхэгшын нангин уялга, продукт ехээр абаха хэрэгтэ һаад ушаруулдаг шалтагаануудыень зайсуулха уялгатай.

Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхоздо энэ ургамал таряжа ургуулха хүдэлмэриие Алексей Павлович анхаралтайгаар ажаглан хараха гэжэ шиидэбэ. Һайнаар бэлдэһэн үрэһөөр агротехническэ болзор соо һайн газарта тарилга хэгдээ. Иигээд байхадаа баян ургасын найдамтай үндэһэ һуури табигдаа, ехээр һанаагаашье зоболтогүй гэжэ бодомоор байгаа.

Гэтэр, һанаагаа амаруулханьэртэ байжа, нүхэр Лобанов тарилга хэһэнэй һүүлээр полинууд дээгүүр үдэр бүри ябадаг байба. Ургамалай бултайгаашье үдыдэ полинуудые ходо эрьедэг байгаа. Зарим колхознигууд бүри наадалха һанаатай иигэжэ энеэлдэдэг болоо.

— Алексей Павлович, тарилга дээгүүр лэ юу хэжэ ябана гээшэбши. Поли дээгүүр шинии ходо ябахада свёкло түргэнөөр ургашаха гэжэ бодоно гээшэ гүш.

Хэды иигээшье һаань, инспектор-эмхидхэгшэ полинууд дээгүүр дэмы ябадаггүй байгаа. Колхознигууд тарилгаяа харууһалха хүдэлмэрөө оройтуулдаггүй юм аа гү гэжэ, энэ хүн бодомжолжо ябадаг байба, Үнэхөөрөө иимэ юумэн боложог байгаал даа. Свёклын үшөө бултайгаадүйдэ тэрэнэй аюулта дайсан — хорхойнууд бии болошоһон байба.

Иигэжэ инспектор-эмхидхэгшын оролдоһоной ашаар тарилгадаа самолёдһоо хоро хаяжа, яаралтай хэмжээ абаха баатай болоо һэн. Түрүүшээр харахада, инспектор-эмхидхэгшын энэ хэрэг балайшье ехэ юумэн гэжэ һанахаар бэшэ шэнги. Теэд ажал хэрэгтээ хёрхо хурса нюдэтэй байжа, колхозой тарилгые абаралсаа бшуу. Мүнөө саахарай свёкло эндэ һайнаар ургажа байна.

Инспектор-эмхидхэгшын хэхэ юумэн хизааргүй ехэ, үдэр бүри шэнэ ажал гараад лэ байха. Энэ жэлдэ колхозууд ба совхоз тэжээлэй ургамалнуудые ехээр таряжа, ниитынгээ малые үбһэ тэжээлээр хүсэд хангаха зорилго табинхай. Бороо хуратай байжа тэжээлэй ургамалнууд һайнаар ургажа байна. Эдээниие һайнаар, хүлдөөнгүй хуряажа абаха шухала. Теэд хуряалгын машинануудай хүртэхэгүй байхада яалтайб. Энэ хэрэгтэнь мүн лэ инспектор-эмхидхэгшэ туһалалсаба. Тарянай хуушарһан комбайнуудые заһабарилжа түхеэрээд, силос хуряадаг болгожо тааруулха дурадхал оруулба. Саахарай свёклын тарилга ходо эрьежэ байһан шэнгеэр нүхэр Лобанов мүнөө мастерскойһоо һалахаяа болинхой. Ямар нэгэн юумэ бүтээхэ гэжэ бодоо һаа, нүхэр Лобанов тэрэнэйнгээ туханда хүрөөгүйдөө орхидоггүй.

Инспектор-эмхидхэгшын хүдэлмэри харюусалгатайшье, хүндэтэйшье. Юуб гэхэдэ, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябана бшуу. Энэнь хүсэн дээрэнь хүсэ нэмэнэ, зориг дээрэнь зориг оруулна.

А. АЛЕКСАНДРОВ,
«Ленинское знамя» газетын редактор.

Багшанарай анхаралда

Бэшэгэй шэнэ дүрим зааха тухай

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолоор «Буряад бэшэгэй дүрим» 1961 оной декабриин 26-да баталагдажа, байгша оной июниин 1-һээ хүсэндөө оробо.

Тиимэһээ 1962 оной сентябриин нэгэнһээ эхилжэ, һургуулинуудта бэшэгэй шэнэ дүрим зааха уялгатай.

6-дахи ба 8-дахи классай «Түрэлхи литература», 6-дахи классай «Географи», 5—6 классай «Арифметика» шэнэ бэшэгэй дүримдэ тааруулагдан хэблэгдэбэ, харин бусад учебнигүүд хуушаараа үлөө. Харин лэ 1963—64 онуудта бүхы учебнигүүд шэнээр хэблэгдэхэ юм. Тиимэһээ эхин һургуулиин, 5—10 классай багшанарта ажал ехэ гараха.

Бэшэгэй шэнэ дүримдэ тааруулагдан һурагшадай үзэхэ номуудай хэблэгдэн гаратар, багшанар «Буряад бэшэгэй дүрим», «Буряад бэшэгэй дүрим ба словарь» гэһэн номуудые абажа, үдэр бүриингөө ажал хүдэлмэридэ хүтэлбэри болгохо ушартай.

Тоо бодолго, түрэлхи литература, түүхэ, географиин номууд хуушан дүримөөр хэблэгдэһээрээ байха. Тэдэниие баһал уншахадаа, шэнэ дүрим хэрэглэхэ шухала болоно. Жэшээлхэдэ: Шэтэ (Чита), Улаан-Үдэ (Улан-Удэ), Зэдэ (Джида), Түбэд (Тибет), бааза, хоор, саад, ээрэ (эра), врач-врачай, цех-цехэй, театр-театрай гэхэ мэтээр мүнөө бэшэгдэнэ ха юм.

Түрэлхи хэлэ заахадаа, гол түлэб иимэнүүд ушарта анхаралаа хандуулха:

Хоёрдохи класста «өө, ээ» аялганууд үзэгдэдэг. Эндэ түргэн «ү» аялгантай үгэдэ — ээ, өө хоёр янзаар бэшэгдэхэ: гүзээн, гүбээ, һүбээ, бүтээхэ (хэхэ), үһээ (бороо); гэбэшье: бүтөөхэ (ами), үһөө (хиһаан), үргөө (дээшэнь) гэхэ мэтээр бэшэгдэхэ байна.

Гурбадахи класста «Үгын анхан һуури соохи түргэн аялгануудые бэшэхэ дүрим» үзэхэдөө, юун тушаа анхаралаа табиха ёһотойб гэхэдэ, «анхан һууриин дундашье һаань, р, н хашалганай урда тээ аялганай байхадань, л, м, б хашалгануудай удаа, гадна «ирагуу, айбала, габала» гэжэ үгэнүүдтэ тодо бэшэ а, о, э аялгануудые бэшэхэ...»

Абтаһан үгэнүүд — юумэнэй нэрэнүүдые бэшэхэ дүрим хубиланхай. Волго (Волга), ёлко (ёлка) г. м. Дурсагдаһан гурбадахи класста мүн лэ абтаһан үгэнүүдэй зохилдол үзэхэдөө, хамаанай, зүгэй, үйлын, гаралай падежнүүдэй залгалтые зүбөөр ойлгуулха: врач—врачай, театр—театрын, Марья—Марьяын.

Дүрбэдэхи классай программаар нюурта хамаадалай залгалтануудые гарахадаа, зэбсэгэй падеждэ: хадаарнь—хадарынь гэһэншүүгээр хоёр янзаар бэшэжэ болохо байһые онсо тэмдэглэмээр.

5—6 классуудта түрэлхи хэлэнэй фонетика ба морфологиин дэлгэрэнгыгээр үзэгдэдэгынь мэдээжэ.

Тиихэдээ иимэ шэнэ заабаринуудые хараадаа абаха хэрэгтэй:

1. ээ,—өө, ы аялгануудые бэшэлгэ тухай горьтой нэмэлтэ оронхой.

2. Тодо бэшэ түргэн аялганууд тухай мүн лэ бага зэргэ хубилалта бии. Жэшээнь:

а) юумэнэй, тэмдэгэй нэрэнүүдтэ ба наречидэ — та (-тэ, -то) суффикс нэмэхэдэ, р хашалганай удаахи а, о, э аялган унана: ойро—ойрто, дээрэ—дээртэ, доро—дорто г. м.

б) хашалган һүүлтэй үгэдэ хойноо хашалгантай р, л үзэгүүдээр эхилһэн суффиксые нэмэхэдээ, тэдэнэй хоорондо заатагүй холболто а, о, э аялган оруулагдана: омог-омогорхохо, тэнэг-тэнэгэрхүү г. м.

3. Табадахи класста хашалгануудай зөөлэрэлгые шэнэ дүримэй ёһоор зааха (хадьха, пальпа, сабидар, элдин г. м.)

4. Мүн абтаһан, сложно хуряамжалагдаһан үгэнүүдэй зохилдолой дүримүүдтэ заһабари хэгдэнхэй. (ЦК-гай, ЦК... г. м.)

5. Үгэнүүдые сугтань, аминдань гү, али богони зурлаа табижа бэшэлгэдэ яһала хубилалтанууд бии: Бадмахай, саалдэр, бүрэг-бараг, шодошодо; үг-маг, уран зохёолшо, үбһэ хуряалга г. м.

6. Удха найруулгын талаар хоёр ондоо удхатай болоһон үгэнүүд хоёр янзаар бэшэгдэхэ: һайн морин. Мэндэ сайн! Хара хүшэн. Зайн галай хүсэн г. м.

7. Глаголой залогой суффикснууд шэнээр бэшэгдэнэ.

8. Частицанууд тухай:

а) бы, һынь, хынь частицануудые ы үзэгөөр бэшэхэ: ерээ бы? г. м.

б) Ганса хашалганаар һүүлтэһэн үгэдэ — би бэшэгдэнэ: пионерби, ерэдэгби. Зүгөөр н үзэгөөр һүүлтэдэг нэрэ үгэдэ — би сэхэ залгаха, үгы һаа — н залгалтыень хаяад, — м частица залгаха болоно: хүн—хүнби, хүм г. м.

в) Аялганаар һүүлтэдэг үгын хойно — бшуу, хашалганаар һүүлтэхэдэнь — шуу бэшэхэ: ерээ бшуу, хэрэг шуу, ябаһан шуу г. м.

Багша бүхэн «Буряад бэшэгэй дүрим» гэһэн дэбтэр соо багтан ороһон зүйлнүүдые гүнзэгыгөөр шудалжа, үхибүүдтэ ойлгуулхын тула хэшээл бүхэниие тусхай бодомжолон түсэблэхэ ушартай. Тиихэдээ хэн ямар класста хүдэлхэ байнаб, тэрэ класста үзэгдэһэн хуушан дүримүүдые шэнэ бэшэгэй дүримтэй зэргэсүүлжэ, ямар хубилалта ба нэмэлтэ болоһыень эли тодоор бүридхэжэ үзэхэ ёһотой.

Б. Батоев,
багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай багша.

БИБЛИОТЕКАРЬ ТАМАРА ЧЕРКАСОВА

Хойто - Байгалай аймагай Дээдэ-Заимка тосхондохи библиотекые даагшаар Тамара Черкасова дүрбэн жэл тухай хүдэлжэ байна.

— Соёлоймнай гуламтые даагша боложо ерэһэндэшни ехэл баяртайбди. Библиотекэеэ тушаажа аба, һайнаар хүдэлэ. Клубые даагша нүхэр Нелюбинада туһалхаш гээд, сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Матвеевэй анха түрүүн захиһыень мартагшагүйб,— гээд нүхэр Черкасова хөөрэнэ.

Тиин түрүүшын үдэрһөө эхилээд лэ, Тамара Михайловна ехэ оролдосотойгоор хүдэлжэ эхилээ һэн ха. Библиотекэдэ орожо ерэһэн хүн бүхэнэй эрилтые яажа гүйсэдөөр хангаха, концерт, хөөрэлдөөнүүдые яажа эмхидхэхэ тухайда нүхэр Черкасова бодолгото боложо, нэн түрүүн һонин пластинкануудые айлаар суглуулаа һэн. Тэрээгээр шалтуулан, бүхы уншагшадтаяа танилсаһан юм.

Удаань хэдэ хэдэн тематическа үдэшэнүүдые ехэ һонирхолтойгоор үнгэргэжэ, түрүүщынхеэ хүн зоной анхарал татаһан юм.

Гэбэшье библиотекынь хүдэлмэри эзэгүй юумэдэл үнинһөө орхигдошоһон, номуудынь эмхи гуримгүй байһан тула абаһаар хамсы шаман, ажаллажа ороо һэн ха. Уншагшад дуратай номоо бэдэрбэшье олохо аргагүй, библиотекарь өөрөөшье али таг дээрэ ямар номуудай хэбтэһые мэдэхэгүй жэшээтэй байһан юм. Тиихэдэ: «Энэ олон зуун номууд—эрдэм ухаанай эрхим баялиг шкафууд соо миил худхаршоод, дэмы хэбтэхэ ёһогүй, уншагшадта заатагүй хүргэгдэхэ ёһотой»— гээд, нүхэр Черкасова номойнгоо бүхы жасые яаралтайгаар гуримшуулһанай һүүлээр, библиотечкэнүүдые эмхидхэжэ, хүдөөгөөр ябадаг болоо һэн. Тиигэһээр Н. И. Печкинэй даадаг загаһашадай залуушуулай звенотой, мүн А. И. Балдаковой бригадатай саг үргэлжын холбоо барисаа тогтооһон юм. Мүнөө дээрэ дурсагдаһан звено коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

— Түрүүшээр уншагшадай ямар номуудта дуратайень, ямар эрилтэтэйень мэдэжэ ядажа зобогшо һэм. Номуудые өөрөө шэлэжэ асархадашни, голожо абахагүй. Тиихэдэ түрэл орон доторой гү, али уласхоорондын байдал тухай хөөрэлдөө үнгэргөөд лэ хизаарлагша һэм... Харин нэгэтэ загаһашадые юундэшьеб жаяг заршамаа һайжаруулагты гэжэ хөөрөөн соогоо уряалһан байгааб. Асуудалнуудшье хойно хойноһоо һубарижа эхилбэл даа. «Үйлэдбэриин болон ажалай жаяг журам гэдэг юун гээшэб? Хоорондоо ямар илгаатай юм?»—гээд, нэгэ залуу загаһашан намайе шалгаха гэһэн юм шэнгеэр асууба... Шадаха зэргээрээ харюусаа бэлэйб. Түдэгэсөөшье һэм. Тиигээд хөөрэлдөөмнай үгэ буляалдаан, сэсэ һунаалган болоод лэ үнгэршөө юм. Һүүлээрнь энциклопеди болон бусад номуудые уншажа, партийна эхин организациин секретарьтай уулзажа, тодо һонор харюу оложо абаад, үнөөхил загаһашадтайгаа дахин хөөрэлдөө бэлэйб. Тэдэмни һонирхон шагнажа, баясхалан хүргөө юм... Тэрэ гэһээр хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө, уридшалан нарин нягтаар бэлдэдэг болонхой агшаб,—гээд, нүхэр Чаркасова миһэлзэн хөөрэнэ.

Гадна тус библиотекарь уран һайханай зохёолнуудые. журнал, газетэдэ хэблэгдэһэн һони һонин статья, очеркнуудай уншалга эмхидхэдэг юм. Жэшээнь, «Тисса дээрэ», «Рейхстаг дээрэ далбаһан туг», «Дунайн һүнинүүд» болон бусад номууд ниитээрээ уншагдаа.

Уншагшадай һанамжалһанай ёһоор шэнэ номууд абтадаг. Жэшээнь, нүхэр Чернявскаягай дурадхалаар шажанай харата хойшолонгуудые шүүмжэлһэн удхатай «Хулгайлагдаһан һанал сэдьхэл» гэжэ ном библиотекэдэ абтаа һэн. Удаань губшуур оёгшодой бригадынхид энэ номоор ехэ һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргөө юм.

— Тиин хододоо иимэ уншалга, уулзалгануудые эмхидхэжэ байя. Олон юумэ ойлгоошьебди,— гэжэ дурсагдаһан бригадынхид дурадхаа юм. «Юрэ бусын үзэгдэл» гэжэ В. Тендряковой номоор уншагшадай конференци бүри һонирхолтойгоор үнгэрөө,— гээд Тамара Михайловна хөөрэбэ.

Нүхэр Черкасова уншагша бүхэнтэй туд тудтайнь ажал ябуулхаһаа гадна, заочнигуудта ехэ туһаламжа хүргэдэг. Энээн тухайнь нүхэд Кувшинов, Ключерев гэгшэд гэршэлэн мэдүүлнэд.

Нүхэр Черкасова ойлгуулламжын гү, али культурнагэгээрэлэй хүдэлмэриие ехэнхидээ үйлэдбэри, бригаданууд дээгүүр ябажа үнгэргэдэг, тэндэ ехэ хүндэтэй айлшаниинь болонхой.

— Агнууридаашье байхадамнай, Тамара басаган ном, журнал, газетэ абаад лэ ерэдэг. Далайһаа бусажа ерэхэдэш, обед бэлдээд байха. Тиигээд үдэшэндөө һонин ном уншажа үгэдэг, хөөрэлдөө эмхидхэдэг заншалтай юм,— гээд, загаһашад омогорхон магтана.

Тиихэдээ нүхэр Черкасова КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые, партиин шэнэ Программые улад зондо ойлгуулха талаар гол анхаралаа хандуулна. Жэшээнь, «Коммунизм хүн түрэлтэнэй—гайхамшагта ерээдүй» гэһэн темээр загаһашадай дунда удха түгэлдэр хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө, нютагай жэшээ баримтануудые шадамар бэрхээр хэрэглэһэн байха юм. «Коммунизм өөрөө гэнтэ бии болохогүй, харин тэрэниие үндэр бүтээсэтэ ажалаараа туйлаха ёһотойбди...» гэһэн гол удха баримталан, хөөрөөгөө үнгэргөө. Сэхыень хэлэхэдэ, нүхэр Черкасова ямаршье темэ дээрэ хөөрэлдөө үнгэргэбэл, суглараашадай урма зориг бадаруулжа шададаг хүн юм. Нюусань юуб гэхэдэ, хөөрэлдөөн бүхэниие үнгэргэхын урда тээ ехээр ажалладаг, һайнаар бэлдэдэг. Жэшээнь, ээлжээтэ хөөрэлдөө үнгэргэхэеэ бэлдэжэ байха үедөө «Энээнһээ һайн газар олохогүйш» гэһэн гаршагтай Т. Гапоновай статья газетэдэ олоо һэн ха. Дээдэ-Заимкаһаа 67 модоной газарта «Типуки» гэжэ нютагта ашаглагдаагүй ехэ газарай бии байһан тухай тэрэ статья соо бэшэгдэһэн байба. «Энэ статья олоной дунда зүбшэн хэлсэхэ шухала. Тосхон шадар анхандаа хартаабха, овощ ургуулдаг юм һэн ха. Тэндэ ороохото ургамалшье таряжа болохо. Теэд энэ газар хооһоор хэбтэнэ» гээд, нүхэр Черкасова бодомжолон, энэ хөөрэлдөөгөө тосхонойхидой дунда үнгэргөө юм. Зүгөөр тиихэдээ ЦК-гай мартын Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл, мүн тэндэ хэлэгдэһэн үгэнүүдые уридшалан уншаа. Хөөрэлдөөншье эрхимээр үнгэржэ, Дээдэ-Заимка тосхондо овощ ургуулха ёһотойбди гэжэ тэндэ сугларагшад һаналаа нэгэдэһэн байгаа юм. Энээнэй һүүлээр нэмэл партийна суглаан үнгэргэгдэжэ, дурсагдаһан газар ашаглаха тусхай тогтоол баталан абтаа.

Тэрэшэлэн нүхэр Черкасова түрүүшүүлэй дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ тушаа ехэ анхарал хандуулдаг. «Замаймнай залууршад» гэһэн гоё һайхан стенд библиотекэ соогоо эмхидхэнхэй. Тэндэнь түрүүшүүл — А. И. Балдаков, Г. М. Печкин болон бусадай ажал хүдэлмэри дээрэ яажа амжалта туйладаг тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэнхэй. Мүн плакат зурагууд, номой выставкэнүүд, загаһашадта тусхай түхеэрэгдэһэн булангууд бии.

Тоолохо гээ һаа, эрхим библиотекариин ажал хүдэлмэри дурсагдаһан зүйлнүүдээр яашье хизаарлажа болохогүй. Тэрэ мүн багашуулда ехэ анхарал табидаг. Багшанар Кувшинина, Останина, Кузьмина, Каргапольцова, Климачова гэгшэдэй туһаламжаар үхибүүдтэй холбоо барисаатай байдаг. Жэшээнь, А. С. Пушкинай, И. А. Крыловой ажабайдал, ажал-ябуулга тухай һонирхолтой литературна үдэшэнүүдые үнгэргөө. «Энэ ямар зохёол сооһооб?» гэжэ таабари-плакат, мүн номуудай выставкэнүүдышье эмхидхээ. Гадна нүхэр Телешовада болон бусад пенсионернүүдтэ туһалхыень 5-дахи классай хүүгэдһээ бүридүүлэн, тимуровска команда байгуулаа һэн. Тэдэнь үндэр наһатанда ошожо, гаjаахииень арилгадаг, түлеэень хюрөөдэжэ, хахалжа үгэдэг байха юм.

Энэ хамаг ажалдань хүдэлмэришэд, багшанар болон гэрэй эзэн эхэнэрнүүдһээ бүридүүлэн байгуулагдаһан тусхай совет саг үргэлжэ хабаадалсадаг гээшэ.

— Библиотекэ болбол аргагүй ехэ хүдэлмэри ябуулха колхозой али бүхы ажабайдалда ехэ нүлөө үзүүлхэ аргатай. Энэ нүхэр Черкасовагай ажал дээрэ элеэр харагдана Зүгөөр тэрэнэй ажал хүдэлмэриие, үүсхэл һанаашалгые саг үргэлжэ дэмжэхэ хэрэгтэй,— гээд, тэндэхи нютагай партийна эхин организациин секретарнь нүхэр Хаменко хөөрөө.

М. ЛАБЫГИН,
библиотечнэ институдай багша.

...УРАГ ДЭЭРЭ: Хяагтын Ал... ...ютагай библиотекэ соо за... ...һаалишан Мария Баннова ...артаа шэнэ зохёол унша... ...байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

...ГУРИМШУУЛХААР БОЛОО

...урьяад нэрэ, фамилинууд» ту... ...багша-пенсионер Лодон Лин... ...ой һанамжа зүйл «Буряад ...газетын 147-хи номерһоо ...а танилсаад, тэндэ хэлэгдэ... ...нүүд тон зүб тэмдэглэгдээ ...һанагдана.

...ай Агын «Ленинэй туг» га... 1958 оной зун Агын дунда ...иин багша Тумур Ухино... ...алсарайнай «Буряад хүнэй обог, фамилинууд» тухай ...олоной һанамжада толилһон ...рээндэнь арба гаран хүн ...ануудаа газетээр дамжуулаһан байгаа.

...ай һүүлээр округой эмхи ...уудай зүгһөө районуудай ... таһагуудта, сельсоведүүд... ...хай заабари үгтэжэ, һая тү... үхибүүдэй нэрэ, обог, фами... дансада зүбөөр оруулха. ...й болгохо, түрэлхидэй зүг... ...тэ нэрэ хүүгэндээ үгэхэ ...ые ойлгуулха г. м. хэмжээ ...абтаа юм.

... саашадаа ямар байгаа ...хистой гээшэб гэжэ өөрын... ...амжа хэлэхэ байнаб.

...гэ фамилиие хэдэн ондоогоор ...үүлэн бэшэдэг байна. Жэ... ... Жабон, Жапов, Жабай, ... Батоин, Батоев, Батуев; ...уев, Мункоев, Мункин г. м. ...ие гуримшуулхаар болоо. ...д үзэхэдэ, ехэ багашье үндэ... национальна ёһо заншалтай ... Мүн фамилиданьшье тин... ...циональна гурим тогтонги ... Тэрэ ёһоор буряад фамилинууд хэлээ дахажа, Жабэ, Жабон, Галсанэ, Батоин, Чимидүүн, Мункин г. м. байгаа һаа, зохид шэнги. Хэлэхэдэ сохидһотойгоор дуулданашье ха юм. Тиихэдэ Цэрэнэ, Бороин гэхэдэнь аягүй болохо юм. Цыренов, Бороев гээд,ород ёһоорнь ябахада болохо.

Манай буряад нэрэдэ хүбүүд, басагадта үгтэдэг нэрэ урдань илгаатай байдаг һаа, һүүлэй үедэ илгаагаа алдажа байгаа гэжэ бодомоор. Манай Агада хүбүүн хүн аад, Дулма, Бутид, Цэмжид, Ханда г. м. нэрэтэй байдаг. Басагад аад, Цэрэн, Цэпэл, Бадма г.м. Эрэгтэй, эмэгтэйнэрэй нэрэнүүд тон илгаатай байдаг гээшэ. Буряад зон хэр угһаа хойшо ехэнхидээ дабхар нэрэтэй байгаа гээшэ. Эдэниие бэшэ яһатанай хэлэхэ, бэшэхэдэ ехэ тойруу, хүшэршэг байдаг. Элдэб дансада бэшэхэдэ, ута нэрэ, фамили багтахагүй, таарамжагүй болодог юм. Нэгэл хүн хадаа нэгэл нэрэтэй һаа, болохо байгаа. Гадна нютагайхин бэе бэеэ һажааһан юм шэнги нэгэ янзын нэрэ хүүгэдтээ үгэжэрхидэг, урда хойнонь ондоо нэрэ оруулдаг байна. Жэшээнь, манай Һүдэнтын найман жэлэй һургуулиин гурбан зуун жараад һурагшад соо дүшөөд басагад «Ханданууд» юм. Миин Ханданууд бэшэ, Базар-Ханда, Цэрэн-Ханда, Бадма-Ханда, Буда-Ханда г. м. олон даа.

Буряадаймнай нэрэнүүд соо үндэһэн буряадшье (Баатар, Үлзытэ, Сэсэг), түбэд, санскридшье (Базар, Жигжид, Тагар) нэрэнүүд бии гээшэ. Тиин һаяшагай, илангаяа басагадта, буряад нэрэ дээрэ—маа гэһэн үе залгадаг болоо (-маа гэһэн үгэнь түбэдөөр эхэ гэһэн удхатай ха). Жэшээнь: Сэсэгмаа, Баярмаа, Бадармаа г. м. Энэ ехэ таарамжатай шэнги һанагдана.

Хүнүүд нэгэ адли нэрэтэй аад, элдэбээр бэшэдэг. Жэшээнь: Чимид, Шэмэд, Шойжил, Чайжнл г. м. Хүнэй нэрын бэшэлгые гуримшуулхаар болоо. Ород нэрэнүүд тогтомол бэшэлгэтэй ха юм. Урдань хуушан монгол бэшэлгэдэ Ч, Ц, Ш, С хашалгануудаар эхнлһэн нэрэ үгэнүүдые яажа илгаруулдаг байгааб гэхэдэ, эхин хашалган абяанай удаан а, о дуулдаа һаань, Ш. С-гээр эхилхэ: Шагдар, Шойбоон, Сандан, Сампил, Содбо, Содном г. м. Э, Й дуулдаа һаань, Ч. Ц-гээр эхилхэ: Чимит, Чингис, Цэрэн, Цэдэн, Чэмбэ г. м.

Зарим түрэлхид буряад нэрэеэ голожо гэхэ юм гү, ехэ «культурна» зон гээшэбди гэжэ бэеэ тоолоод, элдэб эреэн, аяар холо байһан европынхидой нэрэнүүдые үгэдэг байна. Жэшээлхэдэ: Альберт, Джорж, Жанета г. м. Энэ баһа таараагүй хэрэг болоно. Буряадаймнай Зоригто, Номто, Баярта, Жаргалмаа, Бадармаа, ородоймнай Владимир, Борис, Вера, Розонууд яашоо юм.

Нээрээшье, һүүлэй жэлнүүдтэ хүүгэдые эхэнэр нэрэ, обогтой болгохо ябадал Агадамнай дэлгэршоо. Энээндэ сельсоведэй, райфогой хүдэлмэрилэгшэд зэмэтэй. Тэрээнһээ боложо, Дулмаевууд Цынжидмаевууд, Аннаеванууд олон болошоо. Манайшье һургуулида эхэнэр фамилитай табяад-жараад хүүгэд бии ха. Хүүгэд эсэгынгээ фамиляар ябаха ёһотой ха юм. Тиимэһээ буряад нэрэ, фамилияа гуримшуулжа, тогтомол болгохоор болоо, энээн тухай олон нүхэд һанамжаяа үгэхэ аабза гэжэ һанагдана.

Б. Намсарайн.

БУРЯАД ҮНЭН

3-дахи нюур
1962 оной июлиин 7.

Таарамжатай гээшэ гү?

Удын хоол барилганай заб һарлалгын уеэр ниислэл хотымнай түбтэхи «Рекорд» ресторан, «Кафе», жара нухэнэй болон Куйбышевай нэрэмжэтэ үйлсын столовонуудта эдеэлхээ хүн зон дүүрэшэдэг гээшэ. Эдеэлжэ һууһан олон хүнэй дунда булэг булэгөөрөө столнуудые эзэлээд, дарьяса хөөрэлдэн, хоол барижа һууһан ялагар хара буд халаад үмдэһэн олохон эхэнэрнүүдые заабол хараха байхат.

Эдэмнай хэд гээшэб гэжэ асуултай болоно. Тэдэ хадаа горпромторгдо мэдэлтэй магазинуудай болоод, Главунивермагай наймаашануud гээшэ. Магазин доторoo хүдэлжэ байхадаа үмдэдэг тусхай хубсаһаараа үйлсөөр ябахагүй, олоной ябадаг газарнуудта, илангаяа нийтын эдеэ хоолой предприятинуудта орожо болохогүй гэһэн эрилтые эдэ хүндэтэ нүхэднай юундэшьеб хододоо хазагайруулдаг заншалтай болошонхой.

Сэхынь хэлэхэдэ, медицинскэ нэгэ хүдэлмэрилэгшын столоводо сагаан халаадаараа ороод эдеэлжэ һуудаг ябадалые юрэдөө ушэдэгүй ха юм бибди даа. Гэхэтэй хамта наймаашад энэ гуримаа нарин сахидаг болохо зэргэтэй. Тэдэ хаража шье ябахада, аягүйшэг шэнги байдаг гээшэ. Тиимэ тула горпромторг, Универмаг болон бусад худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд энэ хэлэгдэһэн асуудал гуримшуулха бээз.

Г. Ямпилов.

Зунайнгаа амаралтые эрхим һайнаар үнгэргэхын тула манай Чисаанын наймаан жэлэй һургуулиин һурагшад аяншалха, түрэл совхоздоо ажаллаха юм. Һуралсалай жэлэй түгэсэлын хахадай үнгэрөөд байхада, зундаа «алдарта Байгал—арюухан далай» хүрэтэр аяншалха гэжэ үхибүүд шиидэһэн байгаа. Һурагшадай энэ һанаашалгые директор болон багшанар халуунаар дэмжэжэ, тэдэнэй урда иимэ зорилго табиһан байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна пионерскэ организациин алдарта 40 жэлэй ойе ажал, һуралсалаараа эрхимээр угтаад, һуралсалай жэлые бүхы классаараа һайнаар дүүргэжэ, удаадахи класстаа оргоцдые һургуули өөрынгөө машинаар, харгын ямаршье гаргашагүйгөөр Байгал далай хүрэтэр абаашаха. Республикынгаа ниислэл хото—Улаан-Үдөөр экскурсида ябуулха.

Энэ тогтоолой һүүлээр һурагшад ехэ эдэбхи гаргаһан байна. Хэрбээ залхуурха, номоо үзэнгүй классаа гэдэргэнь татажа ябаһан һурагшадай байбал, нүхэдынь тиимэшүүлдээ заб тухынь үгэдэргүй, тухалдаг болоо.

Шалгалтын дүн хаража үзэхэдэ, 7-дохи классай һурагшадһаа гансал хүн, 6 «а» классһаа нэгэ хүн намарай шалгалтатай үлэһэн, 5-дахи класстаа 2 хүн хоёрдохи жэлээ һуушаһан байба. Нэгэшье «2» гэһэн сэгнэлтэгүйгөөр бултаараа 7-дохи класста ороһон 6 «б» класс Байгал далайгаар аяншалха эрхэ олоо. Мүн энэ класс түмэрэй, эд будаэ өөдэнэ суглуулга, тахяагай үндэгэ гүрэндэ тушаалгаар бусад классуудһаа эды тэды гээгдэнхэй байгаашье һаа, һуралсалдаа онсо шалгарба.

Һургууляа дүүргээд...

Долоодохи классайхид һуһайта гэжэ хадын орой тулаа һаяар аяншалхаяа бэлэдэжэ хэжэ байна. Манай һургуулиин һурагшад ганса аяншалга хизаарлаха бэшэ, мүн амаралтынгаа үедэ түрэл совхоздоо туһалха тусхай бригада эмхидхээ. Тус бригада хонинной нооһо хайшалалгада, барилгада хабаадалсаха юм. Энэ хүдэлмэридэ 7-8-дахи классуудай һурагшад оронхой.

Мүн манай һургуулида үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ арбаад гаран кружогууд хүдэлөө. Литературна кружогто 20 шахуу һурагшад хабаадалсажа, өөһэдынгөө түрүүшын зохёолнуудые бэшэжэ туршаа. Тэрэнэй гэшүүд нүхэд Шойжамса Сультимов, Цэбэк Обоборов, Валя Тимофеева, Иван Цыбикжапов гэгшэдэй түрүүшын шүлэгүүдые «Байгал» журналай үхибүүдэй буланда толилогдоо. Энэ оной март һара соо республиканскын уран зохёолшод Цэдэн Галсанов, Шираб Нимбуев, Александр Жамбалдоржиев гэгшэд манай Чисаанын һургуулиин һурагшадтай уулзажа, шүлэг бэшэжэ эхилһэн һурагшадтамнай һонирхолтой заабаринуудые үгөө һэн. Энээнһээ хойшо хүдөөгэй бишыхан эхилэн бэшэгшэдэй туһаламжа хүргэжэ байгаа һаань, ехэл һонин байгаа даа.

Ч. Дарибазарон,
Чисаанын наймаан жэлэй һургуулиин багша.

Сагай уларил

Буряадай гидрометбюрогой мэдээсэлэнэй ёһоор, республика соомнай үүлэтэйшэг аад, зарим газарта бага зэргэ бороотой байхаар хүлеэгдэнэ. Баруун тээһээ багахан һалхитай байха. Улаан-Үдэдэ үглөөгүүр 10—12, үдэрынь 20-22 градус дулаан байхаар багсаагдана.

Июлиин 8-9-нэй үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэг аад, бороо хура ехэ орохогүй. Зүг бүхэнһөө һүлашагаар һалхилха. Һүниндөө хойто аймагуудта 2-7, урда аймагуудта 6-11, үдэртөө 22-27 градус дулаан байха.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1962 оной июлиин 7.

Һүбэ нютагта байдаг энэ «Танха шулуун» Баргажанай байгаалиин һонирхолтой үзэгдэл болоно.

А. МАНТАЕВАЙ фотоэтюд.

Байшангууд бодхоогдоно

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөн хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Городууд болон хүдөө нютагуудташье ажал хүдэлмэриин эршэ улам шангадана. Мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиһөө ехэ амжалта түйлагдана.

Хүдөө тосхонуудта байрын олон дабхар гэрнүүд баригдажа эхилээ. Эгээл тиимэ гэр Ивалга тосхондо баригдажа байна. Энэ хадаа түрэ партиимнай XXII съезд дээрэ баталан абтаһан Программа соо хото хүдөө хоёрой хоорондохи илгаае усадхаха талаар табигдаһан зорилгын бодото жэшээ болоно.

Баригдажа байһан олон дабхар гэрэй барилга мүнөө дүүргэгдэхэ ойртонхой. Үшөө олон тиимэ гэрнүүд эндэ хаяа хадхан жэрылдэхэ байна. Хоёрдохи гэрэйнь һуури табигдажа эхилээ. «Буряатцелинсовхозстрой» трестын нүхэр Каратуевай даадаг барилгашадай бригада эндэхи барилгануудые яһала түргөөр бодхоожо байна. Барилгашад Виктор Головин, Евдокия Калашникова, Андрей Посельский гэгшэд үдэр бүхэндэ нормоёо 140 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Январь һараһаа хүдэлмэрилжэ эхилһэн барилгашад үбэлэй хүйтэн, зунай халуу нэгы илгангүй ажаллажа, 36 квартиратай гэрые хараалагдаһан болзор соонь ашаглалтада түхээрэжэ байна.

— Абаһан уялгаяа саг болзор соонь дүүргэхэ гэжэ тон шухала. Тиимэһээ барилгаяа түргөөр, хямдаар, һайнаар барихые оролдонобди, — гэжэ прораб В. И. Поздеев хөөрэнэ.

С. Урбадаев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **түрүү барилгашан Виктор Головин.**
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Хэдэн асуудалнуудта харю...

Предприяти болон эмхи зургаануудта, тэрэ тоодо совхозуудта хүдэлмэрилдэг хүнүүд ажалай хуули ёһоноудай элдэб асуудалнуудаар профсоюзай, мүн бусад организацинуудта хандаха баатай болодог байна. Энээниинь хүнгэдхэжэ, ажал дээрэ тохёолдодог хэдэн асуудалнуудта харюу үгэхэмнай:

1. **Асуудал:** предприятиин, эмхи зургаанай бухгалтери хүдэлмэришэдһөө салингынь үгэхэ зуураа, коммунальна болон бусад түлбэри дараха эрхэтэй гү?

Харюу: ВЦСПС-эй секретариадай 1946 оной февралиин 27-ной тогтоолой ёһоор, коммунальна, байрын, хүүгэдэй саадта үхибүүдые байлгаһанай түлөө, бусад түлөөһэ салингһаа даража абалга хоригдонхой.

2. **Асуудал:** ямар нэгэ хүдэлмэришэн хоёр һарын болзортойгоор хэлсээ баталжа ажалда ороод, тэрэ болзорһоо дээшэ хүдэлөөд байгаа һаа, саг зуурын хүдэлмэришэн гэжэ тоологдохо гү?

Харюу: СССР-эй ЦИК болон СНК-гай 1927 оной январиин 14-нэй тогтоолой 22-дохи статьягай үндэһөөр, саг зуураар абтаһан хүдэлмэришэн гү, али алба хаагша хэлсэһэн болзорһоо 2—4 һараар үлүү хүдэлмэрилөөд байгаа һаа, саг зуурын гэжэ тоолгодохоёо болихо. Тиимэ хүдэлмэришэн ажалһаа гаргагдахаяа болихо, 11 һарын үнгэрхэлөөр амаралтада гараха эрхэтэй.

3. **Асуудал:** журам мүтайгаар ажалладаг дээрэһээнь хүдэлмэришэние түрүүшынхиһээнь бага түлөөһэтэй, өөрынь мэргэжэлһээ ондоо ажалда табижа болохо гү?

Харюу: РСФСР-эй ажал тухай хуулинуудай кодексын 36-дахи статьягай эрилтын ёһоор, администраци хүдэлмэришэние өөрынь мэргэжэлээр гурба һарын болзортойгоор доошоо тушаалда оруулха эрхэтэй.

4. **Асуудал:** ажалай талаар арсалдаа шалгаха комисси предприяти, эмхи зургаанай администрациин гуйлтаар арсалдаата асуудал хараха эрхэтэй гү?

Харюу: хэнэйшье мэдэхээр, тус комисси хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай гуйлтаар ажалай арсалдаата асуудал харадаг гээшэ. Гэбэшье предприяти, эмхи зургаан тэрэ комиссида гансахан лэ асуудалаар — хүдэлмэришэнэй өөрынь гэмээр предприятида хэгдэһэн материальна гарзые тэрэнэй салин хүлһэнһөө дараха тушаа асуудалаар хандаха байна.

5. **Асуудал:** арадай судья нүхэдэй сүүдэй шиидхэбэрине буруу гэжэ тоолоо һаа, гүйсэдхэлгын хуудаһа үгэнгүй байха эрхэтэй гү?

Харюу: РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1961 оной июлиин 3-най Указаар баталагдаһан нүхэдэй сүүдэй дүримэй 19-дэхи статьягай үндэһөөр, гэмтэ нюурай хэһэн гарзые түлүүлхэ, тохогдоһон яла тухай шиидхэбэринүүд саг соогоо дүүргэгдэхэ ёһотой. Хэрбээ тэрэ шиидхэбэриин дүүргэгдэнгүй үлэхэ болоо һаа, нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшэ хэрэгжүүлгэдэ заалта хэһэн гарза гаргаһан хэрэгээ арадай судьяда эльгээдэг байна. Арадай судья тэрэ хэрэгыень наринаар шалгажа үзөөд, зүб байгаа һаань, гүйсэдхэлгын хуудаһа гэмтэ нюурта барюулха, буруу байгаа һаань, үгэхэгүй. Арадай судья өөрынгөө шиидхэбэри тухай предприятиин профсоюзай организацида мэдээсэжэ ушардаг.

6. **Асуудал:** хүйтэнэй сагта газаа ажалладаг хүдэлмэришэдэй салин ямар аргаар түлэгдэхэ ёһотойб?

Харюу: хүйтэнэй... заа ажалладаг... шэдтэ дулаасаха... Салингынь тусхай... ставкаар түлэгдэ... сагай уларилай... рөөд, ажалаа байһ... гэй гараа һаа, тэ... хүдэлмэришэнэй... рядаень хараада... шынь һарын... 50—75 процентнь...

Буряадай АССР... стрнүүдэй Соведэй... декабриин 17-ной... үндэһөөр, манай... да иимэ гурим то...

а) 45 градусһаа... тэн болоо һаань...
б) 30-һаа 40 гра... тэр хүйтэндэ газаа... даг хүдэлмэришэд... болоод ля 20 минут... ха эрхэтэй. Энэ сап... лаһанда тоолог...

В. А...
хүдэлмэр... профсоюза...

КИНО — Хаража сэнгэхээр...

Республикымнай ниислэл—Улаан-Үдэ хотын «Прогресс», «Октябрь», ПВЗ-гэй Культурын ордоной, «Эрдэм», «Луч», «Байкал», «Восток» кинотеатрнуудта байгша оной июль һарада уран һайханай шэнэ шэнэ кинокартинанууд харуулагдаха байна. Тэдэнэй нэгэниинь—«Мосфильм» киностудиин зохёожо гаргаһан «**Увольнение на берег**» гэһэн уран һайханай фильм болоно. Тус кинофильм дотор Николай Валежников Женя басаган хоёрой хуби заяан тушаа хэлэгдэнэ. Николай нүхэрэйнгөө танил басагандаа эльгээһэн бэшэг абаашажа ошоно. Тэдэ яахаб, хүнэй хуби заяан-да ондо ондоо, элдэбын ушарал болодог ха юм. Тэрээндэд, эдэ хоёрнай һүүлэй һүүлдэ хахасашагүйгөөр танил нүхэд болоно...

Нүгөөдэнь—«**Иваново детство**». Энэ фильмын гол герой арбан хоёр наһатай үншэн хүбүүн—Иван. Тэрэ Агуухэ дайнай үедэ түрэлхидһөө түөрижэ, ядарал зоболондо ороно. Тиигээжэ зобожо ядажа ябаһан Иван хүбүүн дайсанай газар дээрэһээ түрэл ороно ошохоор намарай харанхы һүнин уһа тамаржа харгыгаа таһална. Заахан үхибүүнэй тагнуулай частьда ерэхэдэнь, тэрэние уһа гаталжа ерээ гэжэ үнэншэнэгүй. Тиибэшье һаань, зоримгой хүбүүн дивизиин командиртай уулзаха дуратай байһанаа мэдүүлнэ. Одоошье Иван дивизиин командиртай уулзажа, дайсанай сэрэгүүдэй хаана шэбээлһэн тухай дуулһаныень хэлэжэ, хөөрэжэ үгэнэ. Тиигэжэ бишыхан «солдат» командирай даалгабари дүүргэхэеэ дахин дайсанай газар тээшэ ошоно. «Мосфильмын» зохёожо гаргаһан тус фильмын гол рольнуудта Коля Бурляев, В. Зубков, Е. Жариков, С. Крылов, Н. Гринько болон бусад наадана.

«**Человек идет за солнцем**». Иимэ гаршагтай үнгэтэ уран һайханай киноповесть «Молдова-фильмын» киностудида зохёогдожо гараба. Фильмын эдир геройнууд шэнэ юумэ бэдэржэ олохын тула ехэ оролдолго, үүсхэл гаргана. Фильмын гол рольнуудта Нина Кримнус, Т. Бестаева, Н. Волков, Г. Георгиу, М. Греков, Л. Долгорукова, В. Зубков, Л. Кругльй гэгшэд наадана.

Тэрэшэлэн КНДР-эй «Корея-фильмын»—«**Пролог сопротивления**», Максим Горькиин нэрэмжэтэ киностудиин—«**Командировка**», «Грузия-фильмын»—«**Рассказ нищего**», ГДР-эй «Дефа» киностудиин—«**Им сегодня за 40**», Грузиин—«**Алжирский дневник 1961 г.**», «Киргизфильмын»—«**Рождение песни**» болон бусад уран һайханай үнгэтэ кинофильмүүд харуулагдаха. Энээнһээ гадна, хроникально - документальна, хүдөө ажахын асуудалнуудта зорюулагдаһан фильмүүд харуулагдахаар хүлеэгдэнэ. Мүн энэ һарада Польшын, Англиин, США-гай киностудинуудта зохёогдоһон кинофильмүүд харуулагдаха юм.

УЛААН-ҮДЭМНАЙ, БАЯРТАЙ!

СССР ороной үнэр баян булас соо жаргаһан Буряадай АССР-эй ниислэл—Улаан-Үдэ хотодо хоёр жэлэй урда тээ шэнээр байгуулагдаһан Зүүн Сибириин библиотечна институдта һураха эхилһэмнай һаяханшье һаа, үзэһэн, дуулаһан, сэдьхэлдээ шэнгээһэн бүгэдэмнай тиимэшье бага бэшэ шэнги һанагдана.

Энэ дурсагдаһан дээдэ һургуулида 14 янанай хүбүүд, басагад һуралсадаг юм.

Тэрэ тоодо манай Монголой оюутан олон бии. Шарай зүһэ ондоонуудшье һаа, сэдьхэл һанаагаар нэгэ эсэгэ, эхын эхирнүүд шэнги инаг элгэ зантай, сэбэр һайхан ород, буряадшье хүбүүд, басагад эрдэм шудалха ябадалдамнай эгээл юугээршье адлидхажа болошогүй һайнаар туһалдаг байһыень бидэнэр мартаашагүй бүхөөр сэдьхэлдээ хадагалжа ябанабди.

Эгээл иигэжэ нүхэсэжэ, танилсаха гээшэмнай манай хоёр гүрэнэй мүнөөнэй болоод, саашанхи хамтын хани барисаанай бата нягтаар мүнхэжэхын баһа нэгэ жэшээ баримта гэжэ сэдьхэн байнабди. Зүүн Сибириин библиотечна институдта монгол оюутанине һургаха хүмүүжүүлхэ үнэн сэдьхэлһээ оролдожо байгаа эрдэмтэд-багшанар болоод, ректор нүхэр Д. Ж. Жалсабондо халуун сэдьхэлэй элирхэйһэл, баясхалан хүргэнэбди. Тэрэшэлэн Буряад ороной ниислэл — Улаан-Үдэ хотодо һурахымнай хажуугаар, энэ хотын шэнэ һайхан хүгжэлтэ, амжалтаты... суулха ажалда эдэб... һадаг, Монгол бол... хоёр ороной хани ба... хай илангаяа һонир... мүүжүүлхэ удхатай... дые уншадаг байһа... эрдэмэй кандидат нүх... жиев болон бусад уда... хай эрдэм мэргэжэл... шанарай шударгы хү... мартаха аргагүй байна...

Байра байдалай талаар... хингэн, тэнюун һайх... лаар дүүрэн ород, бу... нүхэдэй соёлшо сэбэ... зан хадаа сэдьхэлэйм... болоно.

Социалис удхаар... лиг буряад дуу, хүгжэ... заншал—эдэ бүгэдын... тай хүгжэжэ байһаниинь... лэдэй, драмын, хүгжэм... мэргэжэлтэд яаһан... бэрхээр өөрынгөө үүр... гэжэ гээшэб! Энэнь... үльгэр жэшээ болом...

Иигээд ля мүнөө... лайгаа жэл дүүргэвд... тадаа нютагтаа бусах... хадаа, зүрхэнэй халуу... баясхалан зүблэлтын... болон суттаа һураһан... хүргэхэ зуураа. «Зай... даа, түрэл Улаан-... гээд, хэлэжэ дуран хүр...

Г. Гомбо...
Д. Ханд...
П. Гунд...
МНР-эй ою...

Хилын саанаһаа

Пхеньянда баяр ёһололой суглаан болобо

ПХЕНЬЯН, июлиин 5. (ТАСС). Совет-корейскэ договорой баталагдаһанһаа хойшо нэгэ жэл үнгэрбэ. Энэ гайхамшагта ойдо зорюулагдаһан КНДР-эй ниислэлэй олониитын түлөөлэгшэдэй баяр ёһололой суглаан Ехэ театр тосо мүнөөдэр болобо.

КНДР-эй Министрнүүдэй кабинедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Корейн ажалай партиин Центральна Комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Ким Ир, Корейн ажалай партиин Центральна Комитедэй түрүүлэгшын орлогшонор Ким Чан Ман, Ли Хе Сун, КНДР-эй Министрнүүдэй кабинедэй түрүүлэгшын орлогшонор Тен Ир Лен, Ли Чжу Ен, Чен Дюн Тхек, Ли Чжон Ок болон партиин, гүрэнэй бусад харюусалгатай хүтэлбэрилэгшэд суглаанда хабаадаба.

Ким Ир суглаанда элидхэл хээ.

Алжирай бээе даанхай байдалтай болоһон үдэр тогтоогдобо

АЛЖИР, июлиин 5. (ТАСС). Алжирай бээе даанхай байдалтай болоһоной тухайта үдэр июлиин 5-да тэмдэглэхэ гээд, Алжирай Республикын Саг зуурын правительство тогтообо.

Бирмэдэ шэнэ парти бии болохо

РАНГУН, июлиин 5. (ТАСС). Бирмэдэ шэнэ политическэ парти бии болгохо бэлэдхэлэй хэгдэжэ байһан тухай Революционно Соведэй гаргаһан мэдүүлгэ Рангунай радиогоор дамжуулагдаба.

Революционно Соведэй мүнөөдэр гаргаһан информационно бюллетень соо эндэ политическэ партиин ... толилогдоной. «Бирм... маар социализмда ор... гэд, энэ парти нэ... ю. «Бирмын замаа... лизмда орохо» гэһэн ... ческэ декларации тус... программын үндэһэ... болгогдоһон байна.

Революционно Сов... шэнэ партиие хүтэл... ябуулха.

Эрхэ сүлөөтэ Алжир эб найрамдал тогтоохо хүсэлтэй

АЛЖИР, июлиин 5. (ТАСС). Альжери Пресс Сервис агентство политическэ бюллетень гаргаа. Алжир хадаа бээе даанхай, бүрин эрхэтэй гүрэн боложо, улсахоорондын хэрэгтэ хабаадаха болобо гээд тэрэ бюллетень соо заагдана. Алжирай бээе даанхай байдалтай болоһоние мэдэрэлгэ, бүхы гүрэнүүдэй толгойлогшонор эльгээһэн амаршалганууд болбол Алжирай арадтай эб хамта, Алжирай Республикын Саг зуурын правительствые дэмжэжэ байһые тодорхойлон гэдэ тэндэнь хэлэгдэнэ.

Алжир хадаа бүрин эрхэтэй, адли тэгшэ эрхэ түлөөлэлгэтэй гүрэнүүдэй тоодо орожо, бүхы арадуудай, гүрэнүүдэй хоорондоо амгалан ёһоор хамтаран байхын түлөө тэмсэхэ гэжэ бюллетень соонь заагданай.

Алжирай Республика дэлхэйн шэнэ ш... гүрэнүүд мэдэр... байна

АЛЖИР, июлиин 5. (... Алжирай һая бии... Республикые мэдэрһэ... пын, Азиин, Африкын,... хын гүрэнүүдэй тоо... олошорно. Алжирай С... рын правительстве... хоёр үдэрэй турша... КНДР, Цейлон, Швец... ганьика, Того, Дагомей... го (Браззавиль), Чад... гал, Заанай Яһата Эрь... гүрэн, Перу, Коста-Ри... дэрһэн байна.

Моура Андраде тушаалһаа бууба

РИО-де-ЖАНЕЙРО, июлиин 4. (ТАСС). Моура Андраде гэгшын дурадхаһан Министрнүүдэй кабинедэй бүридэлые Бразилиин президент Жоао Гуларт баталхаһаа арсаба. «Арадай эрилтэнүүдтэй тааралдахагүй» кабинедэй бүридэлые буруушаахаар шиидэнги байһанаа президент мэдүүлээ. Гадаадын политикын дүүлдынги бэшэ байха тухай эрилтэ табигдаа гээд, «Жорнал до Бразил» газетэ бэшэбэ.

Бээе даанхай байдалтай болоһон үдэрэй ойдо США-гай президент үгэ хэлэбэ

ФИЛАДЕЛЬФИ, июлиин 4. ТАСС-эй корреспондент М. Сагателян мэдээсэнэ:

186 жэлэй саада тээ, 1776 оной июлиин 4-дэ, Америкын колонинуудай Британиин империһээ таһаран гаража, бээе даанхай Америкын гүрэнэй бии болоһон тухай соносхогдоо һэн. США-гай түрүүшын ниислэл Филадельфи хото байһан. Филадельфиин түрүүлэн бии болгоһон «үндэһэ һуури табигшад-абанар» Томас Жжефферсон, Джордж Вашингтон болон бусад «бээе даанхай болоһоной декларации» баталһан түүхэтэ.

Тэрэ сагһаа хойшо июлиин 4-дэ Америкын Холбоото Штадуудай «бээе даанхай болоһон жэл» бүхэндэ һайндэрлэдэг болонхой. Филадельфиин түбэй талмай дээрэ «Бээе даанхай байдалтай болоһоной» мэдүүлэлгэ баригдаһан хоёр шардаагтай хирпичэ гэрэй хажууда городой хэдэн арбаад мянган хүн зон суглараба. Америкын национальна һайндэртэ зорюулжа, США-гай президент Дж. Кеннедиин үгэ хэлэхые эдэнэр шагнахаяа ерэһэн байна.

«Бээе даанхай байдалтай болоһоной декларацииин» түүхэтэ үүргэ тухай, энэ декларациин мүнөө сагай Америкэдэ ямар удха шанартай байһые президент Кеннеди тодорхойлоо.

Америкын Холбоото Штадууд Баруун Европын гүрэнүүдтэй нягта харилсаа холбоотой байха ёһотой гээд тэрэ президент Кеннеди мэдүүлээ.

Уласхоорондын, дотоодын политическэ шухала асуудалнууд тухай президент Кеннеди хэлэбэгүй. Эб найрамдал, эрхэ сүлөө тогтооохо бусад хүнүүдэй, нацинуудай оролдолгодо туһа нэмэри Холбооото Штадууд оруулахаар бэлэн гэдэд лэ, үгынгөө түгэсхэлдэ Кеннеди богонихоноор хэлэбэ.

Кубада эсэргүү хорото ааша гаргагдаба

ГАВАНА, июлиин 5. (ТАСС). Кубада эсэргүү хорото аашые Америкын империалистнүүдэй гаргаһан тухай Кубын Революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министерство үсэгэлдэр мэдээсэбэ. Американ сэрэгэй самолёдууд Республикын агаарай хилые июлиин 3-да хоёр дахин гаталжа гараба гэжэ, мэдээсэл соонь хэлэгдэнэ.

Редакторай орл...
М. Н. НИМ...

Манай адрес, телефону...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. П... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактора 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной жизни пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского ст... тельства—47-59, промышленности, транспорта, информации 35-14, культуры, литературы и искусства—34-05, ... и рабселькоров—40-49, отдел переводов и корректор... — 35-95, бухгалтерия — 37- 32. Для междугород... переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства куль... Бурятской АССР.

Н00918. Зак. № 3376.